PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Semi-weekly Newspaper in Canada. Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

LIAUDIES BALSAS
Kanados Lietuvių Du-syk Savaitinis Laikraštis. Leidžiamas Lietuvių Spaudos Draugijos Kanadoj. P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Nr. 434 PENKTADIENIS, GEGUŽĖS (MAY) 17, 1940, TORONTO, ONTARIO METAI IX

HITLERIO BLITZKRIEGAS SULAIKYTAS VIDURY BELGIJOS: SANTARVININKAI MANO LAIKYTIS

Vokiečiai Giriasi Prasiveržę Pro Mažinot Liniją; Francūzai Užginčija, Tačiau Jie Pripažįsta, Kad Vokiečiai Giliai Įlindę

PARYŽIUS, Geg. 16. — Nazių blitzkriegas buvo nepaprastai smarkus. Per kelias dienas naziai užėmė visą Olandiją, išskyrus Zeeland provinciją; Luxamburgo valstybėlę ir pusę Belgijos. Tačiau jų blitzkriegas susidurė su stipriomis santarvininkų jėgomis linijoj nuo Antverpo iki Namur ir nuo Namur iki Sedan. Ties šia linija dabar eina baisūs mūšiai. Abi pusės naudoja tūkstančius tankų, orlaivių ir kitų karišku įrankių.

Francijos kariuomenės komanda užginčija vokiečių žinias, kad Mažinot linija Sedano apylinkėj pralaužta net trijose vietose, tačiau pripažįsta, kad vokiečiai trijose vietose įlindę į Francijos apsigynimo sistemą "gana giliai."

Francūzų vadovybė sako, kad Francijos kariuomenė nusėdės fortuose ir nelauks, kol vokiečiai juos sudaužys, o eis į atvirą lauką ir kovos priešakyje.

Paskutiniai kariuomenės pranešimai sako, kad visos nazių atakos atremiamos su dideliais nuostoliais priešui. Mūšiuose dalyvauja 2,000,000 vyrų.

Santarvininkų vadovybė mano, kad šioj vietoj bus nepaprastai dideli mūšiai, gal sprendžiamieji mūšiai.

(Vokiečių radio sako, kad septynių dienų metu bus išspręstas viso karo klausimas. Matomai jie rengiasi prie didelių atakų.)

Francijos komanda siunčia į frontą diviziją po divizijos.

LONDONAS, Geg. 16. — Havas žinių agentūros žiniomis, per vokiečių ofensyvą ant Olandijos, Belgijos ir Francijos žuvo 750 vokiečių orlaivių.

KAIZERIO KAREIVIAI 1914 METAIS puldami Belgiją turėjo daugiausia eiti pėsti, kaip kad šis paveiksias parodo, ir gerai pavargti. Hitlerio armija pėsčia labai mažai kada eina. Ji laksto greitais tankais ir sunkvežimiais, bei kitais motoriniais vežimais. Už tai jį maršuoja daug greičiau. Tačiau santarvininkai rengiasi numatomoj vietoj laikytis.

KANADOS PARLAMENTAS RENKASI SESIJAI

OTTAWA, Geg. 16. — Šiandien pradėjo rinktis sesijai naujas Kanados parlamentas.

Svarbiausiu klausimu bus karas, tai yra Kanados pagalba Anglijai kare su Vokietija.

Manoma, kad bus ir slaptų pasitarimų karo reikalu.

Be to, daugelis mano, kad bus diskusuojamas ir konskripcijos paskelbimas, nes popaganda per spaudą jau vedama.

Tautų Lygos Archyvą Išgabena iš Genevos

BASLE, Šveicarija, Geg. 16.— Pranešimai, kad didelės vokiečių jėgos sutrauktos į Šveicarijos pasienį, Šveicarijoje sukėlė neramumą. Miestuose sustiprinti policijos ir kariuomenės būriai griežtai veda gyventojų dokumentų patikrinimą ir stropiai daboja atvykstančius bei išvykstančius asmenis.

Šveicarijos vyriausybė mobilizuodama vyrus kariuomenėn taipgi apginkluoja civilius gyventojus. Sa[illegible] po [illegible] vinių yra išd[illegible]a visiems vyrams, galintiems vartoti ginklą. Ji nusistačiusi griežtai laikytis neutralumo ir atsisako su santarvininkais sudaryti apsigynimo planus.

Tuo tarpu iš Genevos gabena Tautų Lygos dokumentus ir visą archyvą. Spėjama, kad juos gabena Francijon.

Taipgi išgabena ir Tarptautinio Banko atsiskaitymo ir Tarptautinio Darbo Rūmų dokumentus ir turtą.

Visiems Tautų Lygos tarnautojams apmokėjo algas iš anksto ir daug jų visai atleido nuo darbo.

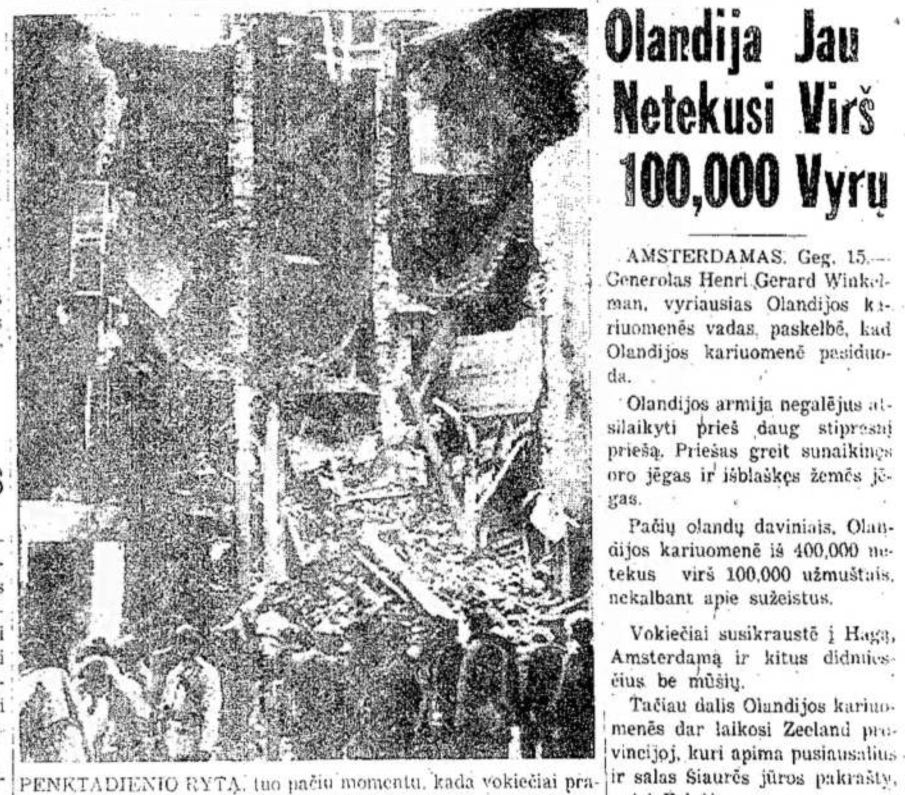

PENKTADIENIO RYTĄ, tuo pačiu momentu, kada vokiečiai pradėjo puolimą ant Olandijos ir Belgijos, jų orlaiviai numetė keletą bombų ant Francijos miesto Nancy, kurios apardė kelis namus ir užmušė 16 asmenų. Atvaizde matome vieną iš vokiečių bombų sugriautų namų.

Olandija Jau Netekusi Virš 100,000 Vyrų

AMSTERDAMAS, Geg. 15.— Generolas Henri Gerard Winkelman, vyriausias Olandijos kariuomenės vadas, paskelbė, kad Olandijos kariuomenė pasiduoda.

Olandijos armija negalėjus atsilaikyti prieš daug stipresnį priešą. Priešas greit sunaikinęs oro jėgas ir išblaškęs žemės jėgas.

Pačių olandų daviniais, Olandijos kariuomenė iš 400,000 netekus virš 100,000 užmuštais, nekalbant apie sužeistus.

Vokiečiai susikraustė į Hagą, Amsterdamą ir kitus didmiesčius be mūšių.

Tačiau dalis Olandijos kariuomenės dar laikosi Zeeland provincijoj, kuri apima pusiausalius ir salas Šiaurės jūros pakraštų, palei Belgiją.

Nieko olandams nepadėjo ir vanduo, kuriuomi buvo užleistos tam tikros vietos sulaikymui įsiveržėlių.

Olandijos karalienė Vilhelmina, kunigaikštytė Juliana su vyru ir vaikais ir valdžios nariai pabėgo į Londoną. Olandijos valdžios žinioje palieka kolonijos iš 790,000 kvadratinių mylių su 70,000,000 gyventojų.

Kareiviai Padėjo Streikieriam Apvalyti Dirbtuvę Nuo Skebų

MONTREAL. — Gegužės 13 d. 10 val. vakare, Ville St. Pierre, Consumer Glass kompanijos streikuojanti darbininkai susilaukė kareivių paramos prieš skebus.

Antrą savaitę streikuojanti Consumers Glass kompanijos darbininkai niekaip negalėjo išprašyti iš dirbtuvės kelių desėtkų skebų, kurie ten bosų įvežti gelbėjo bosams sulaužyti streiką. Negana, kad skebai bandė užimti streikuojančių darbininkų darbus, bet dar jie pradėjo iš dirbtuvės su buteliais atakuoti pikietuojančius darbininkus.

Apie streikierių kovas ir jų siekimus sužinojo toje dirbtuvėje anksčiau dirbusieji, bet atleisti iš arbo ir įstoję į kariuomenę kareiviai. Matomai, pas juos kilo mintis prisidėti prie kovojančių savo brolių ir atkeršyti bosams, už pirmesnius jų žiaurumus ir atleidimą iš darbo.

Apie 50 kareivių atvykę keliais trokais ir automobiliais prie dirbtuvės, prisidėjo prie streikierių. Pirmiausia jie nukirto dirbtuvės telefono laidus, kad nepriššauktų skebai ir bosai pagalbos. Netoli dirbtuvės esančios provincialės policijos domę nukreipė į neva vieno skebo triukšmingą užpuolimą, o tuo tarpu kareiviai su streikierių pagalba įėjo į dirbtuvę ir pradėjo daryti "parėdką." Kareivių pareikalauti, kad apleistų dirbtuvę, skebai griebėsi įrankių puolimui ant kareivių, kiti pasislėpė.

Susikirtimo pasekmės: kaip Montrealo didlapiai skelbia, tai apie 200 dirbtuvės langų liko sutrupinta, apie 5,000 medinių stiklams pakuoti dėžių sunaikinta. Kompanijos viršininko automobilis, kuriuo vežė skebus, į dirbtuvę tapo sudaužytas; aštuoniolika skebų liko sužeista, kurių trys gana rimtai ir padegta skebų gyvenamoji patalpa.

Po susikirtimo kareiviai organizuotai apleido dirbtuvę. Pribuvusi provincialė policija ir kiti bosų gelbėtojai pradėjo areštuoti streikierius, kurių 12 areštuota. Jų tarpe ir unijos lokalo sekretorius T. Dubois.

Montrealo laikraščiai skelbia, kad Consumer Glass kompanijai susikirtime padaryta apie $15,000 nuostolių.

Sekančią dieną po to susikirtimo provincialė policija pradėjo drausti pikietavimą dirbtuvės, o bosai pradėjo skebus atleidinėti.

Šis kareivių žygis sukėlė labai daug triukšmo, o streikieriams žada laimėjimą.

Reporteris

BOMBARDUOJA KRUPO KARALYSTĘ

LONDONAS, Geg. 16.—Anglijos orlaiviai šiandien smarkiai atakavo Krupo amunicijos fabrikus ir Goeringo plieno fabrikus.

Prie to, anglų orlaiviai smarkiai puola vokiečių komunikacijos linijas užfrontėj.

Narvike Laimi Santarvininkai

LONDONAS, Geg. 16. — Exchange Telegraph žinių agentūra praneša, jog Švedijos laikraščiai patiekia žinias, kad Narviko srityje esanti vokiečiai liko sumušti ir traukiasi Švedijos link.

Sakoma, kad Narviko uostas liko visai sugriautas nuo didelio santarvininkų bombardavimo iš laivų, o vokiečiai užėmė savo pozicijas pagal gelžkelio liniją, 26 mylių ilgumo, ir ten ruošiasi laikytis.

Britanijos karo vadovybė praneša, kad naujos santarvininkų jėgos iškeltos Bjerkvik srityje, apie septynias mylias nuo Narviko.

Švedijos laikraščiai nurodo, kad vokiečiai siunčia daugiau savo jėgų Norvegijon ir jas koncentruoja vandenyno pakraščiuose, kur taipgi stiprinamos oro jėgos prigabenant daugiau orlaivių ir didinant aerodrom.

Ontarijos Teismas Paskelbė Komunistų Partiją Nelegale

OTTAWA, Geg. 16. — Vyriausias Ontarijos provincijos teismas išsprendęs trijų asmenų bylą, kaltinamų platinime anti-karinių atsišaukimų, paskelbė Komunistų Partiją esančią nelegale.

Byla, kurioje buvo kaltinami trys Ottawos gyventojai: Harry Binder, 26 metų amžiaus, žurnalistas, buvęs Parlamento Spaudos Galerijoj atstovu ir korespondentu likviduoto dienraščio Daily Clarion; jo brolis Louis Binder, 22 m. amžiaus, buvęs inžinerijos dalies kareivis ir Roy Saunders, 27 m. amžiaus, valstybinės įstaigos tarnautojas, buvo sprendžiama Ottawoj. Juos kaltino pagal Karo įstatymus, kaipo prasikaltusius subversyviais veiksmais.

Teismas pripažino juos kaltais ir nubaudė Harry Binder trims metams kalėjimo ir $2,000 piniginė bauda, arba vietoj baudos, dar vienais metais kalėjimo. Louis Binder ir Roy Saunders nubausti po du metus ir 6 mėnesius kalėjimo ir po $1,000 piniginė bauda, arba dar po šešius mėnesius kalėjimo.

Vyriausias teisėjas Chevrier išnešdamas sprendimą pareiškė, kad veikdamas pagal Kanados Apsigynimo Reguliacijas, "aš randu reikalą paskelbti ir čia čiuomi paskelbiu, kad Kanados Komunistų Partija yra nelegalė organizacija."

Nors toks paskelbimas faktinai galioja tik Ontarijos provincijoj, bet Ottawos oficialai teigia, kad šiuo paskelbimu Komunistų Partija liko nelegali visoje Kanadoje, nes kaip viena Komunistų Partija yra visoje Kanadoje, taip ir tie Karo įstatymai (Kanados Apsigynimo Reguliacijos) yra vieni visoj Kanados Dominijoj.

Kanados Darbininkų Apsigynimo Lygos sekretorius A. E. Smith pareiškė, kad del šio sprendimo bus patiektas skundas Ontarijos provincijos Apeliaciniams Rūmams ir tuo būdu tas teisėjo Chevrier sprendimas jeis galion, jei Apeliacijos Rūmai sprendimą patvirtins.

Mounted Policijos viršininkai sako, kad jei Apeliacijos Rūmai teisėjo Chevrier sprendimą patvirtins, tai policija turės galios visus komunistus areštuoti ir uždaryti į koncentracijos stovyklas, bet kol kas jie nesiima areštuoti jiems žinomų Partijos vadų.

Šiuo teisėjo Chevrier sprendimu pasinaudodamas Ontarijos generalis prokuroras Conant ragina federalės valdžios teisingumo ministerį Lapoint šį teisėjo sprendimą patvirtinti ir paskelbti visai Kanadai.

NAUJAME KABINETE DAUGUMĄ SUDARO KONSERVATIVAI

LONDONAS, Geg. 16.—Čiorčilio kabinete daugumą sudaro konservativai.

Į dabartinį kabinetą įeina konservativų 39, darbiečių 12, liberalų 7, ir kitų 7.

Vienas iš darbiečių vadų pareiškė, kad Darbo Partijos opozicija pasibaigė. "Mes veiksime bendrai su konservativais ir po karo."

Juodmarškiniai Fašistai Sudegino Britų Vėliavą

SUSAK, Jugoslavija, Geg. 16. — Būriai italų studentų ir juodmarškinių fašistų susirinko prie tilto Italijos pusėj ir surengė triukšmingą demonstraciją prieš Jugoslaviją ir santarvininkus.

Susirinkusieji juodmarškiniai fašistai sudegino britišką vėliavą. Po to maršavo gatvėmis nešdami Italijos trispalvę ir vokiečių svastiką.

Vėliau palei tiltą suirinkusi minia šaukė: "Mes norime Susako ir Dalmatijos." Akmenimis išdaužė kitoj pusėj tilto esančių jugoslavų kavinių langus.

Demonstracijos prieš Jugoslaviją, Franciją ir Angliją buvo sulaikytos, bet dabar ir vėl prasidėjo.

Jugoslavijoj reiškiasi didelis susirūpinimas.

Roosevelias Vėl Prašo Musolinį Nestoti Karan

WASHINGTON, Geg. 16. — Jungtinių Valstijų prezidentas Rooseveltas vėl pasiuntė Musoliniui atsikreipimą, kuriame prašo išlaikyti Italiją nuo karo nuošaliai, laikantis dabar užimtos pozicijos.

Tą Roosevelto atsikreipimą Musoliniui įteikė Jungtinių Valstijų ambasadorius W. Phillips.

Koks to atsikreipimo turinys ir ką Musolinis atsakė, kol kas neskelbiama. Į pirmąjį Roosevelto atsikreipimą Musolinis atsakė, kad amerikiečiai nesupranta jo padėties.

Tuo patim laiku Jungtinių Valstijų vyriausybė Wašingtone yra labai susirūpinusi. Vyriausybės pasitarimai vyksta slaptai, kuriuose aptariama tolimesni Jungtinių Valstijų žygiai del greitai keičiančios Europoje situacijos.

Taipgi iš Wašingtono duotas parėdymas, kad visi Europoje esanti Jungtinių Valstijų piliečiai pasiskubintų grįžti į savo šalį, patariant, kad vykdami Amerikon nevyktų per Italiją, o kelią pasirinktų per Franciją, Ispaniją ir Portugaliją.

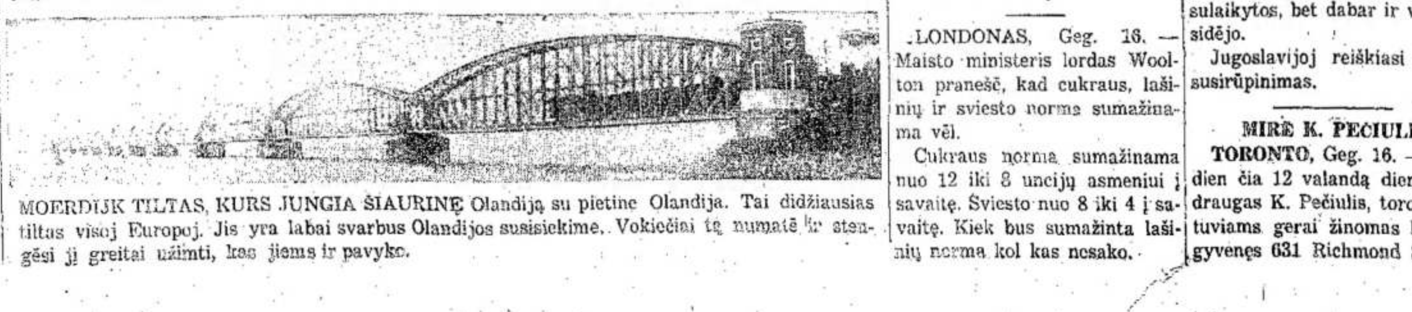

MOERDIJK TILTAS, KURS JUNGIA ŠIAURINĘ Olandiją su pietine Olandija. Tai didžiausias tiltas visoj Europoj. Jis yra labai svarbus Olandijos susisiekime. Vokiečiai tą numatė ir stengėsi jį greitai užimti, kas jiems ir pavyko.

ANGLIJA MAŽINA MAISTO NORMĄ

LONDONAS, Geg. 16. — Maisto ministeris lordas Woolton pranešė, kad cukraus, lašinių ir sviesto norma sumažinama vėl.

Cukraus norma sumažinama nuo 12 iki 8 uncijų asmeniui į savaitę. Sviesto nuo 8 iki 4 į savaitę. Kiek bus sumažinta lašinių norma kol kas nesako.

MIRĖ K. PEČIULIS

TORONTO, Geg. 16. — Šiandien čia 12 valandą dieną mirė draugas K. Pečiulis, toronto lietuviams gerai žinomas lietuvis, gyvenęs 631 Richmond St. W,

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SAVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

VEDA KARĄ PRIEŠ HITLERIZMĄ, O NORI ĮSTEIGTI JĮ KANADOJE

Ontarijos Attorney-General nuduoda esąs didelis Hitlerio priešas. Jis reikalauja, kad Vokietijos hitlerizmas būtų sutriuškintas be jokio pasigailėjimo. Tačiau ponas Konantas ar nesupranta, kame tas hitlerizmas pasireiškia, ar prisidengęs kova prieš hitlerizmą nori įsteigti hitlerizmą Kanadoj. Aną dieną kalbėdamas jis pareiškė, kad senai įsigyvenusius britiškus įstatymus reikia mesti į šalį, o imtis naujų būdų kovai su subversyviais elementais.

Jo manymu, reikia įvesti patvarkymą, kad būtų galima suimti žmogų ir uždaryti kalėjime ar stovykloje, be jokio teismo, tik įtarus, kad jis gali būti pavojingas. Anot jo, valdžiai esą persunku apsisaugoti nuo subversyvių elementų laikantis britiškų įstatymų, kurie reikalauja pirma turėti užtektinai įrodymų, kad žmogus kaltas, o paskui suimti jį. Jo manymu, jeigu žmogus bus suimtas ir internuotas nekaltai, jis galės kreiptis į teismą ir prirodyti, kad jis nekaltas. O jeigu kas ir nukentėsiąs visai nekaltai, tai didelio baisumo nebūsią. Svarbu esą apsiginti nuo subversyvių elementų.

Tik įsivaizdinkite, kur Kanada atsidurtų, jeigu toks įstatymas būtų priimtas. Tuomet užtektų kam nors pasakyti, kad štai tas ir tas daro tą ir tą, ir tas asmuo momentaliai atsidurtų už grotų ar spygliuotų vielų tvorų. Dabar ir tai tokių įvykių pasitaiko. Buvo daug atsitikimų, kad žmonės buvo apkaltinti kam nors įskundus. Žmonės buvo įtarti ir tardomi tik gavus informacijas per anoniminį laišką, parašytą matomai kokio nors asmeninio priešo. Galima už pavyzdį paimti ir Dr. Kaškiaučiaus sulaikymą. Jis buvo sulaikytas be reikalo, kam nors įskundus su tikslu pakenkti tai organizacijai, kuri rengė jam prakalbas. Tokį įstatymą išleidus, panašių atsitikimų būtų labai daug.

Svarbiausia, žinoma, yra davimas autoriteto. Tokiam autoritetui patekus į tokio fašistuojančio asmens rankas, būtų sunku išsisukti bent vienam pažangesniam žmogui. Jis galėtų šluoti į stovyklas visus savo oponentus. Tai būtų lengviausias kelias diktatoriui įsigalėti Kanadoj. Jeigu karo metu būtų duotos valdžiai tokios teisės, kas galėtų iš jos atimti jas, jeigu visi "kritikai" ir bendrai pažangos šalininkai bus sukimšti į stovyklas? Reakcionieriai nuo diktatūrinių metodų atsisako tik tuomet, kuomet darbo žmonės priverčia.

Dabar del to įstatymo reikalingumo. Kadangi Kanada jau turi Kanados Apsigynimo Reguliacijų įstatymą, kuris suteikia valdžiai nepaprastai dideles teises, tai jokio naujo įstatymo nereikia. Priešingai, tomis reguliacijomis susirūpinę net ir nekurie liberalai, nes jos taip suredaguotos, kad jomis remiantis galima žmogų apkaltinti už menkiausį dalykėlį. Jeigu tas įstatymas būtų vykdomas iki Z, Kanadoj būtų tikras hitlerizmas. Žmogų ar organizaciją galima bausti ir uždaryti tik už laikymą nepageidaujamos knygutės, brošiūros ar laikraščio. Tame įstatyme nėra išvardinta ar nužymėta, kokia literatūra subversyvė, kokios organizacijos subversyvės. Jeigu valdžia norėtų, uždarytų ir konservtyves organizacijas, kaip subversyves.

Tokiais tai metodais Kanados valdonai nori kovoti prieš hitlerizmą. Jie veda prie įsteigimo hitlerizmo Kanadoj. Ir taip bus, jeigu liaudis neprotestuos.

KARAS JAU PRASIDĖJO

Per kelis mėnesius nuo šio karo pradžios buvo galima visaip manyti. Buvo galima manyti, kad abi pusės nežino, iš kur pradėti, arba bijo pradėti. Atrodė lyg sėdėjimo streikas. Bet paskutiniu laiku vokiečiai tą sėdėjimo streiką sulaužė pradėdami nepaprastai didelę ofenzyvą.

Kaip ir pereitame kare, naziai pasirinko kelią per neutralias valstybes, Olandiją, Belgiją ir Luxemburgą. Iškarto jie paskelbė, kad jie nori užimti jas, kad "apginti" nuo santarvininkų planuojamos atakos, bet vėliau pakeitė tą kalbą, o vieton to pradėjo kaltinti Belgiją ir Olandiją, kad jos išvieno su Anglija ir Francija planavo užpulti ant Vokietijos.

Kol kas atrodo, kad vokiečių metodai šiame kare pasekmingesni, negu santarvininkų, ir jie stumiasi pirmyn gan greitai. Bet nereikia įsivaizdinti, kad taip visuomet seksis. Pereitame kare Rusija iškarto pasirodė labai gerai. Jos kariuomenė buvo įsiveržus į Vokietiją gan giliai. Bet paskui turėjo bėgti. Tas pats ir su vokiečiais. Pradžioj jie stumėsi į Franciją ir Belgiją gana sekmingai, bet vėliau jie buvo atstumti.

Žinoma, dabar negalima pasakyti, kuri pusė bus laimėtoja. Jeigu vokiečiai galės greitu laiku užduoti didelį santarvininkams smūgį ir užimti didelę dalį Francijos, gal jie ir bus laimėtojais, kas liečia frontą. Bet vargiai jie galės taip ilgai tokią didelę ofenzyvą laikyti. Reikia atminti, kad Anglija ir Francija nuo dabar mes prieš juos vis didesnes ir didesnes jėgas.

Antra, dar nežinia, ką Musolinis darys. Jeigu Musolinis susilaikys nuo karo, tai Hitleriui greitu laiku pasidarys labai karšta. Santarvininkai gali pastatyti prieš jį daug jėgų ir ekonominiai gali laikytis daug ilgiau, negu vokiečiai. Bet jegu Musolinis mesis ant Francijos iš kitos pusės, tuomet Hitlerio padėtis pasitaisys. Kiek dabar atrodo, tai Musolinis rengiasi prie karo. Publika jau rengiama. Fašistai rengia demonstracijas prieš Angliją ir Franciją.

Be to, dar nežinia, ką sakys Amerika. Amerika irgi dar negalutinai nusistačiusi. Dar negalima sakyti, kad Amerika neįstos į karą. Reikia atminti, kad pereitame kare Amerika įstojo tik ant paties galo. Amerika turi daug kapitalo visose tose valstybėse, kurias Hitleris užima. Vargiai Amerikos kapitalistai leis tam kapitalui dingti. Nebent Hitleris duos garantijas Amerikos kapitalistams, kad jų kapitalas nepražus.

Kuo viskas baigsis, dabar negalima pasakyti. Dabar galima pasakyti tik tiek, kad karas jau prasidėjo. Dabar grįžti atgal nebus galima.

JEI NEPAVYKS NAZIŲ SULAIKYTI, jie visus karalius suvarys į Londoną. Olandijos karališkoji šeima jau Londone. Karalienės Wilhelminos dukters kūdykis buvo atgabentas dėžėj, apsaugotoj nuo gesų pavojaus. Belgijos karališkoji šeima irgi rengiasi krausytis iš Bruselio. Šiuos žodžius skaitant gal bus jau išsikrausčius.

KARIŠKI VERTELGOS

Žemiau talpinamas straipsnis yra paimtas iš Toronto Daily Star, tilpęs jame kovo 3 dieną, 1934 metais. Skaitydami atminkite, kad daugelis tų kariškų vertelgų tebefiguruoja ir dabar. — REDAKCIJA.

* * * *

Jeigu eina karas, reikia žiūrėti, kad kariautojai būtų aprūpinti karo reikmenimis užtęsimui karo taip ilgai, kaip galima. Jeigu taika, reikia ją ardyti.

Tai tokia ginklų gamintojų politika ir nereikia daug stebėtis, kuomet žinai, kad vieno kareivio užmušimas laike pasaulinio karo kainavo $25,000, ir sauja asmenų — tikrų internacionalistų, kadangi jie nekreipia atydos nei į tautybę, nei į karo metu esančias sienas — tuomi pasinaudojo.

Taip sako rašytojas magazine Fortune, nuodugnioj apžvalgoj angliškų, francūziškų, vokiškų, amerikoniškų ir čekoslovakiškų ginklų firmų, parodydamas, kaip susirišusios ir kooperuoja ir pelnosi iš viena kitos kompeticijos.

Nuostabiausiu iš visų iškeltų dalykų apie šį garsų tinklą yra tas faktas, — sako rašytojas, kad angliškos, francūziškos ir vokiškos ginklų firmos, tiesioginiai ir per savo pagelbines geležies, plieno, nikelio ir chemikalų kompanijas, prekiavo reikmenimis tuo metu, kada ėjo karas.

Per visą karą Vokietijai reikėjo glicerinos, nikelio, vario, aliejaus ir gumos, o angliškos ir francūziškos firmos nuolatiniai tenkino tuos "užblokaduotos" Vokietijos reikalavimus. Vokietija atsimokėjo siųsdama Francijai geležies ir plieno magnetus del gazolino inžinų. Trafikas ėjo per Švediją, Norvegiją, Daniją, Šveicariją. Ispaniją ar Olandiją naudojant paprastą persiuntimo procesą.

Draugiški Santykiai

Per visą karą sunkioji Vokietijos industrija eksportavo vidutiniškai po 150,000 tonų į mėnesį geležgalių, plieno ar spygliuotų vielų į Šveicariją, kur ta medžiaga buvo suliejama į patogesnę formą ir persiųsta į Franciją. Iš kitos pusės, Francija siuntė chemikalus Lonza kompanijai, šveicariškam koncernui su francūzais, italais ir austrais direktoriais, o iš ten jie plaukdavo į Vokietiją.

Bethlehem Steel pelnas nuo 1910 iki 1914 metų buvo vidutiniškai po $6,000,000 į metus. Prasidėjus karui, Bethlehem ištikimai perėjo prie amunicijos gamybos. Jos pelnas 1914-1918 metais buvo $49,000,000.

Užtenka duoti dar vieną pavyzdį, kad parodyti, kaip draugiškai ginklų gamintojai kooperuoja ir kaip jie puikiai kiekvienas savo rolę atlieka, ne tik tiekime karo reikmenų, bet ir pastangose, kad jos nebūtų naudojamos užbaigimui karo pirm visas pelnas bus išsunktas.

Per visą karą Vokietijos armijos niekad nebombardavo Francijos mainų Bombasie, tarp Argonne ir Verduno. Iš kitos pusės, francūzų Briey Baseinas Lorainijoj, kurio smelteriai davė Francijai 70 nuošimčių rūdos Francijos naudojamos, iki vokiečiai jį paėmė 1914 metais, nebuvo liečiamas nuo 1914 iki 1918 metų, nors galima buvo pasiekti jį iš kanuolių, o dar lengviau su orlaiviais Francijos armijos.

Kuomet francūzai karininkai pradėjo klausinėti savo viršininkus, kodel nebombarduojamas Briey baseinas, jiems buvo paaiškinta, kad jeigu Francijos jėgos sunaikins Briey, vokiečiai atsimokėdami sunaikins Bombasie. O to niekad negali įvykti, nes karas tuomet pasibaigtų daug greičiau ir iš kur tuomet pelnas plauktų?

Šiandien Krupas, žymiausias ginklų gamintojas, išnaujo ginkluoja Vokietiją laužydamas Versalio sutartį.

Jai uždrausta importuoti ginklus, bet ji gauna juos iš Švedijos, kur Krupas kontroliuoja ginklų įmonę Bofors. Uždrausta jai eksportuoti ginklus, bet ji siunčia juos į Pietų Ameriką, ar kur kitur, kas tik juos perka.

Vyriausias Karalius

Bet Krupas nėra "didelis šiška" ginklų gamintojų tarpe. Neigi Vickers-Armstrong Anglijoj, viena iš šviesiausių žvaigždžių ginklų gamybos firmų tarpe; neigi Schneider-Creusot, į oktopusą panašus Francijos ginklų gamintojų centras; neigi Skoda, Francijos kontroliuojama ginklų gamybos firma Čekoslovakijoj.

Vyriausiu iš visų yra Comite des Forges des France, geležies ir plieno industrijų organizacija, kuriai kiekvienas narys duokles moka pagal produkcijos tonažą. Jos funkcija yra ne dideli finansai, o vyriausiai politika ir propaganda. Jos priešakyje stovi mažai žinoma figūra, Francois de Wendel, kurio šeimyna tiekė geresniems Europos kraštams ginklus nuo Francijos revoliucijos laikų.

Reikšmingas faktorius tos šeimynos sugebėjime parduoti ginklus vienai ar abiem veik visų Europos karų pusėm slėpiasi tame fakte, kad vardas kartais būna "de" Wendel, o kartais, aplinkybėms reikalaujant, "von" Wendel. Toks į chameleoną panašus atsiekimas padėjo šeimynai pasilaikyti abiejose bile tvoros pusėse.

Francois de Wendel, kuris taip nekenčia išgarsinimo, kad francūzų laikraščiai jo vardo veik niekad nemini, yra ta "didžioji šiška."

Fortune sako apie jį: "Jis, tarp kitų dalykų, yra direktorium ne tik francūziškų, bet ir vokiškų de Wendel kompanijų. Francois de Wendel, Comite des Forges prezidentas, finansinėj bėdoj? Tuomet leiskite jam kreiptis prie Francois de Wendel, Francijos banko valdytojo. Reikalinga jam politinė parama? Francois de Wendel, atstovų rūmų narys nuo Meurthe-et-Moselle, artimas rėmėjas Andre Tardeu, vienu laiku kontroliavęs 60 atstovų, yra geriausias žmogus jam pamatyti. Reikia šitą ar kitą šmotą žinių "interpretuoti?" Nieko kito nereikia, kaip tik kreiptis prie to galingo žurnalisto, Francois de Wendel, kuris valdo veik visą Le Journal des Debats turtą ir yra galva tos grupės, kuri spalio mėnesį 1931 metais (kartu su Comite des Houlleres, anglų rateliu), nupirko pusiau oficialų Francijos valdžios laikraštį.

Mažiausia 21,000 naujų milijonierių ir bilijonierių atsirado Suvienytose Valstijose laike pirmo Pasaulinio Karo.

"Le Temps kontroliuoja Journee Industrielle, ir turi didelę galią administracijoj Le Matin, L'Echo de Paris ir Agence Havas, žinių rinkimo organizacija, ant kurios remiasi provincialė Francijos spauda."

Gali Nušluoti Tautas

Francija trokšta taikos per "užsitikrinimą," sako jinai. Bet francūziškas pavojus pasaulio taikai glūdi Francijoj. Ginklų gamintojai, kaip kad Krupas ir Bazil Zaharovas nebetokie, kokie jie buvo jaunesnėse dienose, kuomet jie prašė valdžios duoti jiems užsakymus. Jie dabar galingi industriniuose ir socialiuose bei politiniuose reikaluose, tokie galingi, kad gali įstumti šalį į veikimą prieš savo valią.

Pirmo numerio žmogus Comite des Froges des Frances, neskaitant jo prezidento, de Wendel, yra Charles Prosper Eugene Schneider, daugelio raštinių žmogus, galva šimtų ginklų gamybos firmų po visą Europą.

Jis yra prezidentas Schneider-Creusot kompanijos, ginklų įmonės su savo mainomis, smelteriais ir tarpintuvėmis po visą Franciją. Jis yra direktorius Banque de l'Union Parisienne, kurio pelningiausiu užsiėmimu yra finansuojamas paskolomis ginklų gamybos. 1920 metais jis įsteigė ir tapo prezidentu Union Europeene Industriale et Financiere — kompanija su 140,000,000 frankų kapitalo. Per ją Schneider-Creusot kontroliuoja 182 francūziškas kompanijas, kurios gamina kanuoles, kulkosvaidžius, tankus, granatas, amuniciją ir kariškus chemikalus.

(Bus daugiau)

ŠVEICARIJA

Prasidėjus didžiajam Vokietijos blitzkrigui, vis dažniau kalbama, kad vokiečiai savo jėgas koncentruoja prie Šveicarijos rubežiaus, kad per ją užpuolus Franciją. Šveicarija savo geografine padėtimi būdama strateginėj vietoj, labai atkreipė visų atydą. Viena, per ją gali veržtis vokiečiai, pramušti jos tvirtumas ir užėmus nekurias vietas gali savo jėgas atsukti į Franciją ir taip Franciją suspausti, lyg replėmis iš dviejų šonų: Belgijos ir Šveicarijos. O antra, Italija, pasiryždama stoti Vokietijai talkon, savo žygiavimui kelią greičiausiu atvėju gali pasirinkti per Šveicariją, nes Francijos rubežiai iš Vokietijos ir Italijos pusės yra tvirtai fortifikuoti, o iš Šveicarijos pusės visai mažai. Tas ir sudaro Šveicariją lengviausiu keliu pasiekti Franciją.

Šveicarija nėra didelė šalis. Jos plotas užima tik 15,940 ketvirtainių mylių žemės plotą, su 4,200,000 gyventojų. Iš to gyventojų skaičiaus 70 nuošimčių yra kalbančių vokiškai, 21 nuošimtis — francūziškai, 8 nuoš. itališkai ir vienas nuošimtis kitų.

Tas faktas jau aiškiai parodo, kad šveicarai nėra kokia atskira tauta. Tai valstybė sudaryta iš buvusių Vokietijos, Francijos ir Italijos kraštų ir tik per ilgus laikus gyvendami nepriklausomai išsidirbo savotiškus papročius, savo krašto tvarką, skirtingą nuo Vokietijos ir Italijos tvarkos. Šveicarija yra respublika. Šveicarija pirmu kartu į vieną valstybę buvo sujungta 1291 metais ir pavadinta konfederacija visų tame plote gyvenančių tautų. Nuo to laiko ji pergyveno daug vidujinių sunkumų ir kovų apgynimui savo nepriklausomybės, kas visas Šveicarijoje gyvenančias tautas sujungė į draugišką atsinešimą vienų linkui kitų ir dabar tenai nėra tokios tautinės neapykantos, kokia yra kitose šalyse. Tenai visų tautų žmonės jaučiasi lygiais šalies piliečiais, ir savo priešu nelaiko kitaip kalbančio žmogaus.

Paskutiniųjų metų patriotinis šovinizmas labai aštriai pasireiškęs Vokietijoje ir Italijoje, čia nerado pritarimo tarp vokiškai bei itališkai kalbančių žmonių. Jie paliko šalti skelbiamoms "arijoniško kraujo" teorijoms ir jų nepriėmė. Vienok ne visi taip kultūringai į tas teorijas atsinešė. Hitlerio propaganda, remiama didžiųjų krašto turčių ir užsienio finansierių, pradėjo rasti pritarimo ir dabar Šveicarijoje yra skaitlingų nazių būrių. Nuo Hitlerio savo propaganda nenorėjo atsilikti ir Musolinis ir dėdamas desperatiškas pastangas irgi susirado kelis savo pasekėjus. Bet tie pasireiškę kraštutinumai nepajėgė sudaryti didelę jėgą, kad pačią valstybę palenkus į vieną ar į kitą pusę. Šiandien Šveicarija yra ištikima santarvininkams ir pavojaus metu ieškos jų paramos.

Šveicarijos Turtai

Viena šalis, kuri labiausiai yra pasaulyje pagarsėjusi krašto gražumu, tai — Šveicarija. Del savo puikiausių kalnų, tarpkalnėse liūliuojančių ežerų ir sauso sveiko klimato, ji yra žinoma visame pasaulyje ir labiausiai turčių lankoma.

Kas met ją aplanko milijonai turistų, kas met į ją suvažiuoja turčiai praleidimui savo atostogų, iš viso pasaulio kraštų. Vien iš tų turistų pragyvenimą daro virš 100,000 šveicarų. Tenai kalnuose įtaisyti puikiausi viešbučiai, puikiausios džiovininkų sanatorijos. Miestai nedideli, bet švarūs ir gražūs, pritaikyti turistų patraukimui. Tas šalies gražumas yra vienu iš šalies turtų.

Šiaip, kraštas nepasižymi derlingais laukais. Viso žemės ploto tik vienas trečdalis yra lygumų, o du trečdaliai kalnų, tos lygumos daugiausiai pritaikytos gyvulininkystei, nei žemdirbystei. Todel Šveicarija negali ap-

(Nukelta ant 3 pusl.)

Pastabos

"Vakarų fronte nieko naujo" jau pasibaigė. Iš tenai dabar plaukia daug naujienų.

Tokios naujienos iš tenai dabar plauks nuolatos. Mūšiai vakarų fronte greitai nenutils.

Kuo jie pasibaigs, dar perankstí spėti. Dabar įvykiai labai staigūs, todel perdaug toli į priekį negalima numatyti.

Veikiausiai ir santarvininkų vadai, kurių pareiga buvo sekti vakarų frontą, buvo užklupti netikėtai.

* * * *

Buvo daug žmonių, kurie kalbėdami apie Sovietų Sąjungos parašiutininkus, sakydavo, kad karo metu jie nebus praktiški.

Girdi, jie gražų vaizdą sudaro laike manevrų ir paradų, bet karo metu jų nebūsią galima panaudoti.

Tačiau Hitlerio viršilos į parašiutininkus žiūrėjo visai kitaip. Jie slaptai rengė didelę parašiutininkų armiją.

Ir štai šiandien tie parašiutininkai lošia labai didelę rolę.

Anglija ir Francija, atrodo, jų visai neturi arba labai mažai.

* * * *

"Priešas yra daug stipresnis ir gudresnis, negu kad mes manėme," rašo W. R. Plewman, Toronto Daily Star apžvalgininkas, darydamas vakarų fronto apžvalgą.

"Ar santarvininkai, turėdami mintyje galimybes, kad kritišku momentu juos gali užpulti Italija, galės išvystyti užtektinai stiprą kontr-ofenzyvą, labai abejotina. Veikiausiai joms teks gelbėtis prisilaikant gynimosi taktikos."

O kiek tas pats Plewmanas prirašė apie santarvininkų galingumą. Girdi, santarvininkai užtektinai stiprūs kovoti ne tik prieš Vokietiją ir Italiją, o ir prieš Sovietų Sąjungą.

Dabar tur būt ir jis pats mato, kur santarvininkai būtų atsidūrę susikirtę su Sovietų Sąjunga.

O buvo galima turėti Sovietų Sąjungą savo pusėj ir tokiu būdu visai išvengti dabartinio vokiečių blitzkrigo. Pats Ll. George sakė, kad Anglija ir Francija negali kariauti prieš Vokietiją be Rusijos pagalbos.

Žmonės norėjo karą laimėti iliuzijomis. Bet tos iliuzijos gali brangiai atsieiti.

* * * *

Kaip pasirodo, tai kapitalistiniai laikraščiai ne tik jau visokius gandus talpina, bet ir paveikslus klastuoja.

Kada pasirodė gandai, kad prieš vokiečius Norvegijoj kariauja ir kanadiečiai, tuoj pasipylė ir paveikslai.

Gandus, žinoma, buvo lengva atšaukti, bet su paveikslais išėjo visai kitaip. Skaitytojams pradėjus tyrinėti, kaip tie paveikslai atsirado, jei kanadiečių tenai nebuvo, paaiškėjo, kad jie buvo nutraukti Kanadoj ir paskui suderinti su Norvegijos vaizdais.

* * * *

Šio mėnesio pradžioj Suomija ir Sovietų Sąjunga apsimainė karo belaisviais. Pasirodo, kad suomiai buvo suėmę 527 raudonarmiečius, o rusai 755 suomius.

Įdomu būtų žinoti, kurgi dingo tos divizijos, kurias suomiai paėmė?

Atrodo, kad pasigyrimai geri tik trumpam laikui. Su laiku jie išnyksta kaip muilo burbulai.

* * * *

Torontiečiai labai laukia montrealiečių. Su kuo tik nesueik, vis klausia, kada atvažiuos ir kas.

Jų (vien choristų) bus 30. Be to, su jais atvyks ir nechoristų. Visi jie bus malonūs svečiai.

Jeigu kas norite pasiimti bent po porą pas save, pasistenkite ateiti šeštadienį apie 9 valandą (ryto) į salę 6 Denison. Nes kuomet komitetas išsiuntinės juos, tuomet bus sunku juos bepaimti.

Arba atsikreipkite pas komitetą prieš tai.

J. Y.

Lietuvoje

RENGIASI GRAŽIAI KOVOTI SU SPEKULIANTAIS

Vilnius. — Pakėlus cukraus kainą, atsirado nauja spekuliantų grupė, kuri cukrų gyventojams atneša į namus ir skleisdama gandus, kad greit išsibaigs visos jo atsargos, kilogramą pardavinėja po 2 litu, o kartais ir aukštesnėmis kainomis. Panašiai pardavinėjamos ir sėlenos, tik šioji prekyba daugiau pasireiškia kaimuose.

Užkirsti kelią panašiems "biznieriams" piktai išnaudojant gyventojus, tokius biznierius numatyta bausti visu griežtumu. Šiuo reikalu yra susidomėjusi Kainų tvarkytojo įstaiga.

ĮSTEIGTAS LAISVAMANIŲ FONDAS

Kaunas. — Prie Kauno apygardos laisvamanių draugijos šiomis dienomis pradėtas steigti laisvaman. laidojimo fondas.. To fondo lėšomis bus laidojami Kauno apygardos laisvamaniai ir jų šeimos nariai.

Fondas keliamas parengimais, aukomis ir kitokiais būdais.

IŠ LINŲ GAMINS VATĄ VILNIAUS FABRIKE

Vilnius. — Prekybos ir pramonės departamentas vienam Vilniaus pramoninkui davė leidimą steigti Vilniuje vatos fabriką. Kadangi Lietuvoje vatai žaliavos kitokios nėra, tai ją gamins iš linų.

Bandymai parodę, kad tokia vata esanti neblogesnė už iš užsienio įvežamą vatą.

5,000 Lenkų Atvežta Į Klaipėdos Uostą

Klaipėda. — Pereitą savaitę Į Klaipėdos kraštą buvo atgabenta virš 5.000 lenkų darbininkų lauko darbams. Visi lenkai yra iš užimtų vietų vyrai be moterys nuo 17 iki 40 metų amžiaus, kurie anksčiau yra dirbę įvairiose įmonėse ir lauko darbų nemoka.

Klaipėdiškiai atveztų lenkų darbams nenori imti, ypač moterų, nes jos visiškai nieko nemoka dirbti, nagus lakuoja, pudruojas ir verkia, o iš antros pusės bijosi, kad ką nors blogo nepadarytų.

Kaimų seniūnai registruoja visus ūkius, kur reikia darbininkų ir tuos, kur jau yra darbininkais apsirūpinę iš Lietuvos, nes dar būsią lenkų daugiau atvežta, ir Lietuvos piliečiai būsią pakeisti atvežtais lenkais, kuriems atlyginimo nereikės mokėti.

Lenkijos darbininkus turės imti visi kam tik reikia darbininkų ir sutartą laiką juos laikyti.

Per 9 Metus Penktą Kartą Sprendžiama Byla

Kaunas. — 1931 m. Kaune, Duonclaičio g., buvo pavojingas gaisras "Eros" avalynės fabrike ir sandėliuose.

"Eros" savininkai broliai Kapulskiai ir Videsas buvo apkaltinti padeginu ir patraukti tieson. Kadangi gaisras sudarė didelį pavojų ir žmonių gyvybei, tai apygardos teismas visus tris kaltinamuosius nubaudė po 12 metų sunkiųjų darbų kalėjimo.

Rūmai išteisino. Vyr. tribunolas Rūmų sprendimą panaikino ir bylą grąžino Rūmams iš naujo spręsti. Rūmai vėl išteisino, Vyr. tribunolas vėl Rūmų sprendimą panaikino.

Rūmai, spręsdami bylą trečią kartą, patvirtino apygardos teismo sprendimą. Dabar kaltinamųjų gynėjai padavė kasacinius skundus Vyr. tribunolui.

Sprendžiant bylą trečią sykį Rūmuose, kaltinamieji teisman nestojo, jie dabar gyvena P. Afrikoje.

VILNIUJE SURANDA DAUG SUSLĖPTO TURTO

Vilnius. — Kainų tvarkymo įstaigos pareigūnai patikrinę penkis stambiuosius sandėlius esančius Vilniuje, rado didelius kiekius cukraus, druskos, miltų ir kitų prekių, o viename tuščiame žemės sklipe rado žemėje užkasta 20.000 litų vertės svaiginamųjų gėrimų.

Toks suslėpto turto suradimas įvyksta nebe pirmas, nuo pat įžengimo Vilniun suslėpto turto kart nuo karto vis surandama. Jį buvo suslėpę turtingieji Vilniaus, bei apylinkės gyventojai, kad Vilnijoje sukėlus kuo didesnę paniką neramumų dienomis.

LIETUVOS GYVULIŲ SKAIČIUS STATISTIKOJE

Kaunas. — Šių metų pradžioje Lietuvoje buvo tokie gyvulių skaičiai: arklių 525.980; galvyjų 1.134.390; tame skaičiuje melžiamų karvių — 744.590; kiaulių — 1.197.060; avių — 583.140; vištų — 4.637.400; žąsų — 231.-000.

Lyginant su pereitųjų metų, visų gyvulių skaičius padidėjo, tik avių kiek sumažėjo: avių sumažėjo apie 22.000, kiaulių apie 55.000. Vištų padidėjo net apie 340.000. Į šią statistiką dar neįtrauktas Vilniaus kraštas.

MĖGĖJŲ TEATRĄ PERĖMĖ DARBO RŪMAI

Šiauliai. — Sekmingai veikęs mėgėjų teatras, vadinamas Šiaulių scenos meno mėgėjų studija, perėjo darbo rūmų kultūrklubo žinion ir dabar vadinsis Darbo rūmų Šiaulių kultūrklubo teatru "Studija." Užbaigti savo nepriklausomą veiklą teatras buvo priverstas todel, kad negalėjo įsigyti tinkamų patalpų nuolatinėms repeticijoms, trūko lėšų platesnei veiklai ir t. p. Darbo rūmai visas tas sąlygas teatrui pažadėjo.

"Pienocentras" Steigia Vilniuje Šaldytuvus

Vilnius. — Vilniui neturint savo pieninės, didesnę pieno dalį teko gabenti iš Kauno ir kitų Lietuvos dalių. Tiems sunkumams prašalinti "Pienocentras" ryžosi įrengti Vilniuje pieninę, iš kurios miestas bus aprūpintas pieno produktais. Įvairios pienui perdirbti mašinos sumobilizuojamos iš kitų Lietuvos pieninių, nes gauti užsieniuose šiuo metu yra labai sunku.

"Pienocentras" taip pat yra perėmęs baigti statyti Vilniaus šaldytuvus, kuriems baigti reikia dar apie 250.000 litų. Šaldytuvas bus baigtas ir pradės veikti birželio liepos mėnesiais. Šaldytuvas turės 14.000 kubinių metrų talpos, jis bus pritaikytas sviestui, mėsai, kiaušiniams ir žuviai laikyti. Tarp kita projektuojama įsteigti rūkyklą, gyvoms žuvims baseiną ir kt. Šaldytuvas be vietos reikalų, bus plačiai naudojamas eksportui į Sovietų Sąjungą, o vėliau, susidarius eksporto sąlygoms, ir į kitus kraštus. Dar prie šaldytuvo yra apie 6.000 ketvirtainių metrų sklipas, kur ateityje bus įrengta pieninė ir kiaušiniams sandėliai.

Vilnius. — Vilniaus miesto savivaldybė rengiasi išleisti platų leidinį apie Lietuvos sostinę, kuris bus pavadintas "Vilnius."

Leidinys apims šiuos skyrius: 1) Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės paminklai Vilniuje. 2) Vilnius devynioliktojo amžiaus lietuvių kultūrinio ir politinio veikimo centras, 3) Vilnius — Lietuvos Nepriklausomybės lopšys, 4) Kova del Vilniaus ir 5) Vilnius šiandien. Laidinys išeis gegužės-birželio mėn.

GREITOJO TRAUKINIO NELAIMĖ VIEVIO STOTYJE

Vilnius. — Iš Vilniaus ėjęs greitasis traukinys Vievio stotyje, per vėlai pastebėjęs ant tų bėgių manevruojantį garvežį su keleiviniais vagonais, nors ir stabdomas, užvažiavo ant manevruojančio traukinio, kurio vagonuose buvo keleivių, daugiausia darbininkų.

Susidūrimas buvo gana smarkus. Žuvo Jonas Sinkevičius, 20 m. amžiaus darbininkas iš Vilniaus. Dvidešimt devyni asmens sunkiau ar lengviau sužeisti.

Katastrofos priežastis tiria atitinkama komisija.

Kaip Praėjo Lietuvoje Savivaldybių Rinkimai

Raseiniai. — Rinkimai nors pravesti miestiško automobilio tempu, praėjo visur. Bet žmonės labai šaltai žiūrėjo į rinkimus ir mažai atsilankė balsuoti. Rinkimuose dalyvavo mažiaus pusės turinčių teisę balsuoti.

—o—

Vilkaviškis. — Savivaldybių rinkimai šioje apskrityje praėjo pusčtinai. Vietomis buvo nesusipratimų. Pūstapėdžių seniūnijoje del rinkimų paduotas taikos teisėjui skundas.

—o—

Biržai. — Klausučių seniūnijoje per rinkimus įvyko neaiškumų, kurie dabar bus sprendžiami teisme.

—o—

Barzdai. — Valsčiuje yra penkios seniūnijos, kurių tik vienoje seniūnijoje skiriami rinkimai tejvyko, o kitose keturiose nejvyko. Skirkiškės seniūnijoje nejvyko ir pakartotini rinkimai. Barzdų seniūnijoje rinkimai šiaip taip įvyko.

Seniau čia atstovu buvo 90 metų senukas Tamošaitis, kuris apie 50 metų yra išbuvęs seniūnu.

—o—

Žem. Kalvarija. — Valsčiaus savivaldybių rinkimai įvyko ir valsčiaus taryba liko išrinkta. Dalyvavo apie 50% turinčių teisę balsuoti.

Rinkimuose aktyviai dalyvavo marijonų vienuolyno vienuoliai.

—o—

Rokiškis. — Del praėjusių savivaldybės rinkimų yra labai daug nusiskundimų rinkimų tvarka. Nekuriuos nusiskundimus spręs teismas.

—o—

Utena. — Savivaldybių rinkimuose apskrityje dalyvavo tik apie 30-40% turinčių teisę balsuoti žmonių. Yra daug skundų. Kai kur daromi pakartotini rinkimai.

NAUJASIS VATIKANO Nuncijus Lietuvai monsijoras Luigi Centozas.

Ginče Del Pinigų Užmušėjas Liko Nenubaustas

Zapiškis. — Zapiškio vals. Papiškių kaimo J. Greičius ir A. Povilaitis gavo atlyginimą iš Amerikos už ten žuvusį jų giminaitį — po 400 litų kiekvienas.

1939 m. birželio mėn. atsimant Povilaičiui iš Lietuvos banko Kaune savo pinigus dalyvavo ir jo švogeris V. Milčius. Šauniai išgėrė "magaryčių," kai grįžo namo, pakelui užsuko ir pas kaimyną J. Greičių. V. Milčius pastarajam pranešė, kad jr jis galįs atsiimti iš banko prisiųstus pinigus.

Tarp kitko, Milčius užsiminė, kad jam už pranešimą būtų verta duoti kokius 100 litų. Del to labai užsigavo bendrai, esąs labai ūmus J. Greičius ir paprašė nekviestus svečius išsinešdinti. Supykęs, jis išsivijo Milčių į kiemą. Čia Milčius bijodamas, kad Greičius jo nesumuštų, nuo išsitraukė iš tvoros štankietą ir sudavė Greičiui į galvą, nuo ko skilo kaktos smilkinio kaulai.

Dabar įvykęs Kauno apygardos teismas V. Milčių pripažino buvus didžiai susijaudinusiu ir nubaudė tik 3 mėn. paprasto kalėjimo, bet ir nuo šios bausmės lygtinai atleido.

Darbdaviai Darbininkes Maitins Pagal Jų Svorį

Kaunas. — Darbdavių sauvaliavimas su darbininkais dažnai įgauna labai keistą pobūdį. Kiekvienas darbdavys didesnio pelno susikrovimo sumetimais su darbininkais daro tą, ką tik nori.

Nesenai vienas Kauno viešbučio savininkas įsakė visoms tarnautojoms pasisverti ir savo svorio rekordus vesti kas dieną. Kas dvi savaites tie rekordai bus peržiūrimi ir jeigu paaiškės, kad tarnaičių svoris eina sunkyn, tai duodama joms maisto porcija bus sumažinta.

Tą viešbučio savininko "išradimą" labai užgiria kiti savininkai ir manoma, kad tokių akiplėšiškų eksperimentų prieš darbininkes panaudos ir kiti Kauno ponai.

Tai didžiausias paniekinimas ir įžeidimas darbininkių. Tiesiog prilyginimas jų prie gyvulių, bet vargšės merginos neturi ką daryti. Jos gerai žino, kad Kauno vyriausybė jų neužtars, todel nedrįsta pažeminimui nei pasipriešinti.

Prie tautininkų valdžios, Lietuvos ponai kas kart daugiau įsidrąsina, kas kart daugiau įsigali ant darbininkų ir jau pradeda atsteigti Lietuvoje baudžiavos tvarką, o darbininkus paversti ba[illegible]ninkais.

Tik stebėtis reikia, kaip tie Lietuvos ponai drįsta girtis atliktais "kultūriniais" darbais Lietuvoje, panašius "išradimus," kaip čia paminėtas, pravedant gyveniman.

VIENUOLIKOJE BAŽNYČIŲ BUS LAIKOMOS LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Vilnius. — Lietuvių tarpe anksčiau buvo aktualus klausimas, kada žymesniam bažnyčių skaičiuje bus laikomos lietuviškos pamaldos.

Del lietuviškų pamaldų buvo kreiptasi į katalikų bažnyčios aukštuosius dvasiškius, kurie dabar daugelyje bažnyčių įvedė lietuviškąsias pamaldas. Dabar lietuviškos pamaldos bus laikomos vienuolikoje bažnyčių.

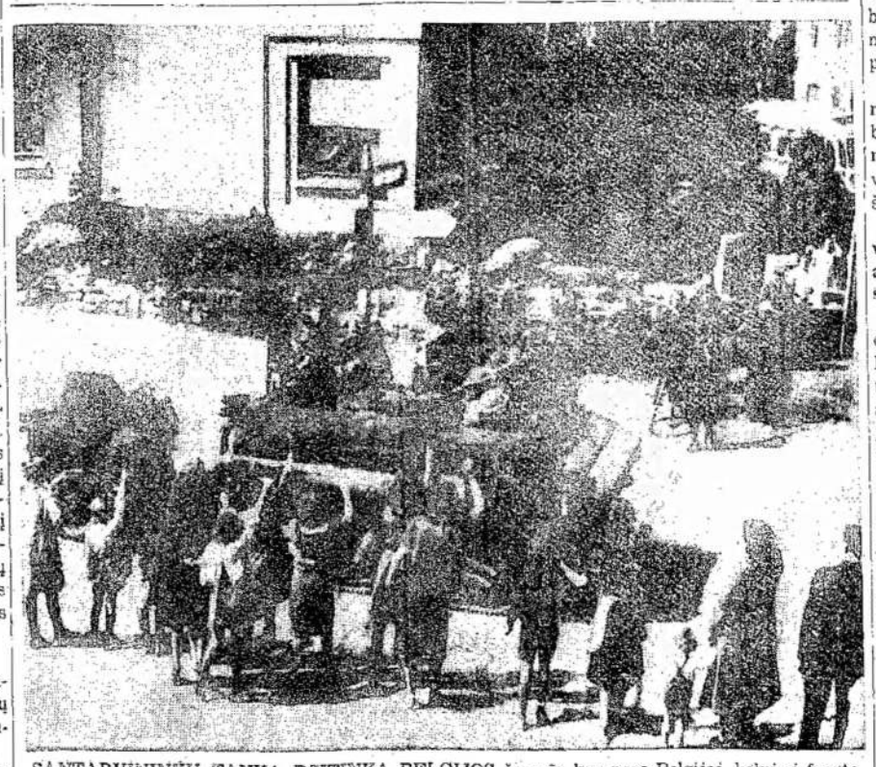

SANTARVININKŲ TANKĄ PSITINKA BELGIJOS žmonės kur nors Belgijoj, kelyje į frontą kovai su įsiveržėlinis nažiais.

Nuolatos Persekiojama Luksemburgo Hercogystė

Tarp kritusių Europos agresorių aukų jau tenka priskaityti ir Didžiąją Liuksemburgo hercogystę, šalį, kuri nors savo žemės plotu ir gyventojų skaičiumi nedidelė, bet per šimtmečius kovojusi už savo nepriklausomybę ir tą kovą nuolatos laimėjusi.

Liuksemburgas, tai viena iš pačių mažųjų Europos šalių. Ji savo plotu vos užima 1.000 ketvirtainių mylių ir turi beveik 300.000 gyventojų. Ji randasi tarp Vokietijos, Belgijos ir Francijos.

Liuksemburgiečiai kalba frankoniškai mozeline tarme arba liuksemburgiėtišku dialektu, kuris sudaro tartum vokiečių ir prancūzų kalbų mišinį, todel Liuksemburgo mokyklose lygiagrečiai dėstomos prancūzų ir vokiečių kalbos.

Liuksemburgas — turtingas kraštas. Pietrytinė dalis sudaro Lotaringijos lygumos tęsinį; derlingos žemės ir turtingų geležinės rūdos sluoksnių. Nors ir visai mažas žemės plotu, Liuksemburgas užima penktąją vietą kataus ir plieno gamyboje (po SSRS, Vokietijos, Prancūzijos, Anglijos ir Belgijos). Metalurgijos pramonė daugiausia prancūzų Šneider-Krezo rankose, kita — vokiečių ir belgų.

Šiaurvakarinė dalis sudaro Belgijos Ardenų tęsinį ir yra kalvota, mažiau derlingos dirvos. Čia daugiausia smulkūs ūkiai, avių veisimas ir miško pramonė.

Sritys, kuriose dešimtame šimtmety buvo sukurta Liuksemburgo hercogystė. Romos imperijos laikais buvo dalis Belgija Prima, o vėliau — frankų karalystės Austrazijos. Nuo 10 šimtmečio Liuksemburgo hercogystė buvo suvarankiška ligi 17-to šimtmečio. 1684—1697 metais priklausė Prancūzijai, 1697—1794 metais — Austrijai, 1794 m. Prancūzija vėl ją užkariavo. Vienos kongresas 1815 metais atkūrė didžiąją Liuksemburgo hercogystę, kuri ligi 1866 metų įėjo į Vokietijos sąjungą, bet valdomą Olandijos, su kurios karaliumi sudarė asmeninę uniją.

1839 metais Belgijoje kilo išsilaisvinimo kovos, kuriose dalyvavo ir liuksemburgiečiai. Vokietijos sąjunga buvo panaikinta, ir Londono konferencija Liuksemburgą paskelbė "amžinai neutraliu."

Pagal 1868 metų konstituciją, 1919 metais papildytą ir pataisytą, Liuksemburgas yra konstitucinė paveldimoji monarchija. Įstatymdavybinė valdžia priklauso Liuksemburgo seimui, kurį sudaro 54 asmens, renkami 6-ms metams visuotinu būdu, proporcine sistema, lygiu ir slaptu balsavimu. Seimo sudėtis dalimi keičiama kas kiekvieni treti metai.

Vykdomosios valdžios pryšaky yra hercogas (dabar hercogienė), kuri skiria valstybės senatą iš 15-kos asmenų. Vyriausybės galvą ir direktorius skiria monarchas, bet jie atsakingi prieš seimą.

Okupacija Pasikartoja

Liuksemburgas, kaip maža valstybė, tiesą sakant, amžinai buvo kaimynų puolama, nuolat jos laisvę buvo kėsinamasi. Į Liuksemburgo laisvę kėsinosi Prancūzijos Napoleonas III, taip gi ir Vokietijos kancleris Bismarkas. Bet maža tauta kažkaip gamtiškai gaji, instinktyviai atspari ir patvari. Visi pasikėsinimai pagaliau pracina, kaimynai palyginti su šia valstybe, liliputu, galiūnai ir milžinai apsilaužo sau strėnas, o Liuksemburgas išlieka gyvas ir gyvybingas. Taip ir po šių Napaleono su Bismarku pasikėsinimų Londono konferencija 1967 metais konstatuoja visišką Liuksemburgo savarankiškumą, o 1890 metais, mirus Niderlandų karaliui, atsikrato ir asmeninės unijos.

Napoleono ir Bismarko intencijos nebuvo paskutinės, kurios "amžinąjį Liuksemburgo neutralumą" bandė sulaužyti. 1914 metais kilęs Didysis karas vėl Liuksemburgą padarė savo kovų laukų. Vokietija sulaužė Liuksemburgo neutralumą ir per Liuksemburgą paleido savo kariuomenę prieš Prancūziją. Ligi didžiojo karo pabaigos Liuksemburgas buvo Vokietijos okupuotas. Versalio sutartis 1919 metais Liuksmeburgą vėl išlaisvino, atpalaidavo jį nuo muitų unijos su Vokietija.

Dabar Hitleris pradėjęs blickriga prieš santarvininkus ir puldamas Olandiją ir Belgiją, neaplenkė nei Liuksemburgo. Tuo pačiu laiku nazių kariuomenė įsiveržė į Liuksemburgą, pirma, negu Prancūzijos jėgos suspėjo pribūti, kad pastojus kelią, ir kraštą okupavo.

Liuksemburgo hercog i e n ė greitai pabėgo Francijon, bet žmonės neturėjo kur bėgti. Jie liko savo šalyje.

B.

Šovė Stirną, Pet Pašovė Kaimyną

Telšiai. — Judriškių kaimo, Tryškių vals., gyv. F. Žalys aną dieną į savo kaimo balas išėjo medžioti. Nuėjęs į balas, Žalys įsilindo į šieno kupetą ir laukė ateinant žvėrių, nes buvo šalta ir žvėrys ieškojo maisto.

Pro šalį ėjo kitas medžiotojas, Žalio kaimynas A. Šilinskas, kuris, iš tolo pamatęs iš kupetos iškištą Žalio koją, pamanė, kad prie kupetos ėda šieną stirna.

Kai Žalys koją pajudino, Šilinskas visai neabejojęs, kad tikrai prie kupetos yra stirna, ir paleido braknierišką šūvį. Šūvis buvo taiklus ir pataikė Žaliui į koją. Šilinskus pribėgęs pažiūrėti grobio, rado sužeistą savo kaimyną Žalį.

Kas Gali Būti Renkamas Apskrities Tarybon

Kaunas. — Kokie tie buvo nesenai Lietuvoje praėję savivaldybių rinkimai aiškiai galima bus suprasti prisiminus tą, kokie asmenys turi teisę kandidatuoti ir likti išrinkti. Sulig vyriausybės nustatymo į Apskrities Tarybas gali kandidatuoti kiekvienas gyventojas, kuris: 1) moka ar privalo mokėti nekilnojamojo turto, arba žemės, arba prekybos, arba pramonės, arba amato, arba asmens pajamų, arba buto savivaldybės mokesčius, 2) yra valstybės ar savivaldybės įstaigos tarnautojas, 3) yra baigęs aukštąjį mokslą ar specialinį žemės ūkio mokslą.

Negali būt išrinktas jaunesnis 24 metų, kam teismo atimtos arba aprėžtos teisės, kas yra kaltinamas del nusikalstamojo darbo, už kurį gręsia teisių atėmimas arba aprėžimas, kam teismo paskirta globa.

Apskričių tarybon atstovus renka valsčių ir miestų tarybos, bet gali rinkti, kaip minėta, ir ne valsčių tarybos narius, o kiekvieną to valsčiaus rinkimų sąraše įtrauktą gyventoją.

Apskričių tarybos renka atstovus į žemės ūkio rūmus, sudaro apskrities valdybas, dalyvauja seimo ir prezidento rinkimuose.

Apskrities valdybos narius ir du jiems kandidatus renka apskrities taryba iš asmenų, kurie turi teisę būti renkami valsčiaus arba miesto tarybos nariai, ne jaunesni, kaip 30 metų. Apskrities valdybos renkamos 7 metams.

Iš to matosi, kad nei vienas darbininkas net į savivaldybių tarybas negali kandidatuoti ir būti išrinktas, nežiūrint, kad jis geriausiai suprastų valstiečių reikalus ir puikiausiai žinotų, kaip reikia savivaldybes tvarkyti.

Tad dabar Lietuvoje rinkimų tvarka yra įvesta tik tam, kad per ją galėtų būti į visas įstaigas išrinkti tikrai turtingieji ir ištikimieji tautininkams žmonės, o visi kiti palieka beteisiais.

Atsišaukimas į Kanados Lietuvius

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos 1-ma kuopa, Toronto, Ont., atsišaukia į visus kuopos narius, kitas kuopas, broliškas organizacijas ir visus Kanados lietuvius

Toronte yra nemažą lietuvių kolonija, kurioje Sūnų ir Dukterų Draugijos pirma kuopa vysto savo kultūrinib darbp veikimą. Kuopa turi Toronto lietuviuose didelio pritarimo ir į savo narių eiles turi sutraukusi apie 400 lietuvių. Joje priklauso nemažai jaunimo, kuris auklėjamas lietuviškoje ir kultūrinėje dvasioje. Daug dar lietuviškb jaunimo yra nepriklausančio prie šios draugijos, kaip ir suaugusių, bet mūsų yra pareiga juos visus įtraukti į šią draugiją, kas ir stengiamasi atlikti. Nėra abejonės, kad ateityje ši kuopa savo narių skaičiumi dar žymiai paaugs. Čia kultūriniam veikimui dirva plati. Jaunimas, suaugusieji ir kiti nori veikti. Sportu, muzika, daina, meniniu veikimu torontiečiai yra labai susijdomavę ir nori toje srityje veikti.. Taip pat reikalinga vieta lietuvių kalbos mokyklėlei, bei visuomeniniam lavinimuisi. Bet neturint savo nuosavo namo — svetainės, tas kultūrinis darbas yra labai sunku atlikti.

Todel mūsų kuopos nariai tą gerai suprasdami, pasiryžo įsigyti nuosavą namą — svetainę. Tuo reikalu išrinkta komisija surado svetainę lietuviais apgyventame distrikte, ant Claremont gatvės, ir sulig narių pageidavimo, namą užpirko už $6,000. Bet jeigu ją tinkamai įrengti, kaip mums reikalinga, del perstatymų didelių koncertų ir kitų patogumų, tai reikės daryti pataisymas ir kiti dalykai dar kainuos apie $2,000. Tuomet turėtume puikią svetainę, visokiems parengimams, suėjimams ir koncertams pilniausiai atatinkamą. Iš viso tas kainuos $8,000.

Visiems yra gerai žinoma, kad kuopos atsargos fondas daug pinigų neturi. Mes turime $500 su iždininko kaucija. Aišku, už tą pinigų sumą salės įsigyti negalėsime. Bet mūsų kuopos visi nariai pasiryžo aukomis ir paskolomis sukelti reikalingą sumą pinigų ir tikisi, kad šiame darbe susilauks ir kitų kolonijų lietuvių paramos.

Kuopos ekstra sušauktame narių susirinkime, visi nariai pasisakė nuo savęs salės nupirkimo reikalui paaukoti. Ir tą jų žodį patvirtino tuojau suneštos prie valdybos stalo penkinės. Vėliau, vakare ant moterų parengimo, irgi padaryta atsišaukimas, kur vėl kuopos nariai prisidėjo savo aukomis.

Tą dieną aukavo sekanti: A. Kavoliunas $10; po penkis dolerius aukavo: V. Jusaitis, J. Kevėža, S. Kaptainis, P. Taučas, O. Vilkelienė, M. Vilkickas, M. Kulokas, J. Broga, R. Leišienė, J. Dargužis, J. Barčaitis, P. Karpavičius, J. Žulys, J. Linartas, P. Stukas, A. Ražaitis, J. Rukas, S. Ragauskas, D. Vaičiulis, P. Žyžis, S. Sarapas, J. Šinkūnas, A. Undraitis, J. Valūnas, J. Yla P. Alksnis, D. Bernatavičius, M. Guoba, G. Račys, V. Vitkus, J. Dijokas, S.D.K.L.S.P.D. Centro Komitetas, P. Laurusevičius, Z. Janauskas, J. Berškys, A. Rušėnas, M. Šinkūnas, A. Antanaitis, Literatūros Draugijos 162 kp., P. Žiurbys, J. Viltrakis, V. Žilinskas, J. Mingilas, B. Grusas, Zykus, P. Pajuodis, O. Barčaitienė, M. Šimonienė, U. Sasnauskienė, S. Sasnauskas, O. Indrelienė, P. Meldažis, J. Valaitis, J. Kamičaitis, A. Butkeraitis, P. Venckus, J. Šimkonis, J. Ruožukas. V. Kirvela, A. Leimonas, A. Mikšienė, P. Pažėra, P. Bočiulis, J. Indriunas, V. Morkienė.

M. Guoberis $4.00, V. Strazevičius $3.00, E. Surdokienė, J. Gaižauskas, J. Nemajūnas, E. Skurdelienė po $2.00.

Viso tą dieną aukomis gauta $354.00.

Jeigu visi kuopos nariai taip pasirodys, kaip pirmieji, tai būtų gera parama ir nėra abejonės, kad kiti, kurie dar neprisidėjo, padarys tą patį. Vienok dalykas yra aiškus, aukomis nesukelsime reikiamos sumos. Paskola yra taip pat labai reikalinga. Komitetas šauktiasi į narius suteikti paskolos. Lig šiol pritarimas buvo labai geras. Nekurie nariai jau pasižadėjo suteikti paskolos, štai jie: V. Vitkus $100; po $50: A. Ražaitis, J. Linartas, R. Leišienė, D. Vaičiulis, V. Žilinskas, M. Guoba, J. Valūnas, A. Undraitis, E. Skurdelienė, A. Butkeraitis; po $25: M. Kulokas, P. Medelinskas, J. Rukas, S. Kaptainis, P. Karpavičius, J. Žulys, S. Ragauskas, J. Broga. Paskolomis tą dieną gauta $800.00. Iš viso jau yra sukelta $1,100.

Mums būtinai reikalinga sukelti laike vieno mėnesio $3,000. Todel varde svetainės pirkimo kuopos komisijos, kreipiuosi į Sūnų ir Dukterų K.L.S.P. Draugijos kuopas, visas kitas lietuvių organizacijas ir visus Kanados lietuvius: paremkite mūsų kuopos užsibrėžtąjį darbą, kas kiek galite paaukokite. Taip pat, kurie galite suteikte paskolą. Nuošimtis bus apmokėtas, jeigu jo reikalausit ir paskola bus grąžinta sulig pareikalavimo.

Mūsų kuopa yra progresyvė draugijos dalis. Daug kartų ji yra aukavusi bedarbių reikalams, streikuojantiems darbininkams, taip pat ir kitų organizacijų reikalams, progresyvės spaudos palaikymui bei visiems kultūriniams tikslams. Todel mes tikimės, kad mūsų reikale, visos Sūnų ir Dukterų K.L.S.P. Draugijos kuopos, visos kitos organizacijos ir visi Kanados lietuviai suteiksite savo paramą.

Aš manau, kad nereikia čia didelių aiškinimų, salės reikalas nėra vieno asmens reikalas, bet visų Toronto lietuvių ir ją valdys ne vienas kuris asmuo, bet Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmoji kuopa, o sale naudosis visi lietuviai.

Yra manoma greitu laiku išsiuntinėti aukų rinkimų blankas į visas lietuvių kolonijas ir tikimės, kad draugai tam reikalui pasidarbuosite ir jį paremsite.

Del aukų ar paskolos davimo, neturėtų turėti baimės nei vienas asmuo, kad tie pinigai galėtų pražūti ar likti sunaudoti kokiam kitam reikalui. Draugijos patikimi asmenys, o iždininkas net po kaucija, yra išrinkti tam darbui vesti. Svetainė priklausys kuopai, kaipo kuopos nuosavybė, ir kuopa bus atsakominga už gautąsias aukas ar paskolą. Ji taipgi dės pastangas, kad kaip greičiau suteiktas paskolas grąžinti. Tuojau bus pagaminti paskolų lakštai ir kiekvienam bus išduotas oficialus paskolos dokumentas su kuopos antspauda ir komiteto parašais.

Siųsdami aukas ar paskolas išrašykite čekį ar money orderį A. Kavoliuno vardu ir pasiųskite P. Karpavičiaus adresu: **P. Karpavičius, 989 Dundas St. W., Toronto, Ont.**

J. Valūnas
Kuopos Pirmininkas

KADA SUNKVEŽIMIS SU 100 dėžių kiaušinių apsivertė ant karalienės Elizabethos vieškelio, kiaušiniai pabiro į visas puses. Daug jų išliko sveikų, bet daug daugiau susitraiškė ir virto tikra kiaušiniene.

ŠVEICARIJA

(Atkelta nuo 2 puslp.)

sieiti be duonos importo, bet už tad vietoj to ji eksportuoja sviestą, sūrį, vatą, šilką. Sūrio eksportu Šveicarija yra labiausiai pagarsėjusi šalis. Tą visą maistą daugiausiai eksportuoja Italijon.

Nemažiau yra išvystyta Šveicarijos pramonė. Laikrodžių pramonė Šveicarijoje yra viena iš didžiausių. Per metus laikrodžių eksportuojama už 240 milijonų frankų. Taipgi nemaža yra mašinerijos išdirbystės pramonė, ji duoda Šveicarijai kas met po 170 — 200 milijonus frankų, už eksportuotas mašinerijas. Chemijos dalykų gamyba čia taipgi labai aukštai išvystyta ir tų gaminių Šveicarija per metus eksportuoja už 130 — 150 milijonų frankų.

Šveicarijos pramonės gaminiai visur ir visada yra brangesni, už kitų šalių gaminius, bet rinkos savo gaminiams nepritrūksta, nes čia nuolatos mašinerijos tobulinamos, gerinamos ir kiekvienas naujas išradimas greičiausiai technikoje pritaikomas.

Bet nežiūrint tokio krašto turtingumo, šalyje yra daug biednuomenės. Visa pramonė yra užgrobta keletos trustų bei sindikatų ir jie visus pelnus žeria sau į kišenę, o darbininkams už jų darbą mokėdami mažą atlyginimą. Todel bendro krašto gyventojų gerbūvio nesimato: šale turtingiausiai ir lengviausiai gyvenančių, yra daugyriasi į savo kišenius, darbininbė suvargusių, vargingai gyvenančių, bet sunkiai dirbančių.

Ta nelygybė senai kelia reformų klausimą valstybės santvarkoje, bet darbininkams pilno laimėjimo nepavyksta atsiekti del didelio turčių susiorganizavimo ir įsigalėjimo.

Dabar Šveicarijos neutralumui pavojui iškilus, krašto valdžia labiausiai susirūpino savo nepriklausomybės apgynimu ir ryžtasi savo apsigynimo jėgas kuo labiau sutvirtinti. Šveicarijos armiją sudaro 600,000 vyrų kariuomenė ir tuo tarpu kai vyriausybė planuoja apginkluoti kiekvieną vyrą galintį naudoti ginklą..

Bet jos strateginė padėtis kare prieš santarvininkus, jos krašto turtai vylioja santarvininkų priešus ir jie rengiasi ją staiga užpulti.

VIŠKONTAS GORTAS, Anglijos ekspedicinių jėgų komandierius, kurs pareiškė, kad kova bus sunki ir ilga, bet "galime būti tikri galutina pergale."

Hon. R. B. HANSON, konservatų parlamento narių vadas. Jis buvo išrinktas konservatų parlamento narių kokiame, kadangi vyriausias jų vadas Manion neišrinktas laike rinkimų.

SSRS Konstruktorius Išsprendė Reljefinės Filmos Klausimą

Nuo pat pirmųjų kinematografo atsiradimo dienų, išradėjų mintis dirbo stengdamosi padaryti ne tik garsinį, bet ir perduoti žiūrovui spalvas, t. y., kiek galima kino vaizdus priartinti prie realybės.

Kinas jau seniai garsinis. Praktiškai išspręstas ir antrasis uždavinys: ekrane matome spalvas, padaryta filma spalvota.

Tačiau stereotipinė kino problema iki paskutinių dienų vis dar nebuvo pajudėjus iš vietos. Fotografijoje stereoskopas seniai žinomas. Galima buvo jo principus panaudoti ir kinematografijoje. Tą uždavinį buvo galima lengvai išspręsti, tačiau su viena sąlyga: kiekvienas žiūrovas privalo turėti specialius akinius. Aišku, kad toks išradimas negalėjo susilaukti masinio plitimo. O be akinių nieko neišėjo. Šios problemos iki paskutinių dienų praktiškai neįstengė išspręsti nei Europoje, nei Amerikoje.

Vasario 16 d. Maskvoje, Sojuzdetfilmo kino studijoje buvo pademonstruotas naujas sovietiškas išradimas — stereotipinis "be akinių" kinas.

Filma demonstruojama lygiai taip, kaip ir bet kuriame kino teatre, tuo pačiu aparatu. Tiktai prieš projekcinės bi delės langelį pritvirtinama pora dvigubų veidrodžių, ir paprastas baltas ekranas pakeičiamas kitu.

Reljefiškojo kino iliuzija ne paprasta! Žiūrovas nejaučia ekrano plokštumos: prieš jį tartum atsiveria langas, pro kurį jis mato gilią tolumą. Štai, vaikas supasi sūpuoklėse. Jūs realiai jaučiate šią oro erdvę, kurioje "skraido" vaikas. Matote į toli nusitęsusių medžių eilę ir aiškiai išskiriate jų nuotolį.

Ypač efektingi kadrai, p vaizduojantieji erdvės jausmą, ne tiktai ekrano užnugaryje, bet ir jo priešakyje. Mergaitė paleidžia balandžius. Jie skrenda pirmyn, ir jums atrodo, kad jie išskrido pro langą į ekraną, į žiūrovų salę ir atsitupė ant šakutės kur nors pirmoje žiūrovų eilėje. O tabako dūmų, kuriuos leidžia kino artistas Faitas, parodomojo filmoj, tiesiog į žiūrovus, toks stiprus pajautimas, kad rodos, tų dūmų prisipildė visa salė, ir jūs nejučiomis imate uostyti, stebėdamies, kad nejaučiate jokio tabako kvapo.

Po kelių metų atkaklaus darbo S. P. Ivanovas, jaunas dailininkas — konstruktorius, tarp kitko anksčiau neturėjęs nieko bendra su kinematografija, atrado protingą ir paprastą reljefinio kino problemos išsprendimą.

SSRS spauda rašo, kad netoli jau tas laikas, kai S. P. Ivanovo išradimu galės naudotis viso pasaulio kino ekranai.

Tik Vieną Teturėjo

Misijonierius pamatęs vieną negrą besimušantį, prieina prie jo ir sako:

— Tai tu ir vėl pamiršai, kad Dievas žmogui yra įsakęs: "Jei kas tau suduoda per žandą, tai atsuk jam antrą."

— Ne, aš to nepamiršau, — atsakė negras. — bet šis vyras smogė man tiesiog į nosį, o aš tik ją vieną teturiu.

A. CECHOVAS — Išvertė H. N.

VAŽIUOJANT

Pusę devynių rytą jie išvažiavo iš miesto.

Vieškelis buvo jau sausas, žavinga balandžio saulė smarkiai kaitino, bet grioviuose ir miške tebebuvo sniego. Dar visai nesenai spirgino pikta, tamsi ir ilga žiema, o pavasaris atėjo taip staiga, bet Marijai Vasiljevnai, kuri dabar sėdėjo ratuose, viskas atrodė nenauja ir nejdomu: ir šilima, ir svajingi, pavasario dvelkimo sušildyti, permatomi miškai ir tamsūs paukščių pulkai, kurie sukiojasi lauke virš didžiulių balų, panašių į ežerus, ir tas dangus, toks puikus, toks begalinis, į kurį, rodos, pasinertum su tokiu džiaugsmu. Štai jau trylika metų, kaip ji mokytoja. Ir nesusiskaitysi kiek kartų per tuos metus jai tekdavo taip važiuoti į miestą algos; ir vis viena ar tai būdavo pavasaris, kaip dabar, ar lietingas rudens vakaras, ar žiema — jai būdavo vistiek, ir visada neapsakomai norėjosi tik vieno: greičiau parvažiuoti.

Jai atrodė, kad ji gyveno šiltame krašte jau senai, senai, koks šimtas metų ir, rodos, kad pakelėj nuo miesto ligi jos mokyklos, ji žinojo kiekvieną akmenį, kiekvieną medį. Čia buvo jos praeitis ir dabartis; jokios kitokios ateities ji negalėjo sau įsivaizduoti, kaip tik mokyklą, kelią į miestelį ir atgal, ir vėl mokyklą ir vėl kelią . . .

O tas praeities dienas, kurias ji praleido prieš tapdama mokytoja, ji atprato minėti — ir beveik pamiršo. Kaž kada buvo tėvas, motina; gyveno Maskvoj, šalia Raudonųjų Vartų, turėjo didelį butą, tačiau iš viso ano gyvenimo atminty teliko kažkas neaiškaus ir migloto, tartum sapnas. Tėvas mirė, kai ji ėjo dešimtus metus, paskiau greitai mirė motina . . . Turėjo ir brolį karininką, pradžioje susirašinėjo, paskiau brolis nustojo atsakinėti į laiškus, atprato. Iš senų palaikų likto tik motinos fotografija, tačiau nuo mokyklos drėgmės ji apiblausė, ir joje nieko nebebuvo matyti, tik plaukai ir antakiai.

Kai nuvažiavo apie tris varstus, senis Simonas, kuris ją vežė, atsigrįžo ir tarė:

— O mieste vieną valdininką suėmė. Išsiuntė. Mieste eina gandai, kad Maskvoj jis kartu su vokiečiais miesto galvą Aleksejevą užmušė.

— Kas tau šitą sakė?

— Jono Ivanovo traktieriuje laikraščiuose skaitė.

Ir vėl ilgam nutyla. Marija Vasiljevna galvojo apie tai, jog greitai egzaminai, ir kad ji paruošė keturius berniukus ir vieną mergaitę. Ir kaip tik tuo metu, kai ji galvojo apie egzaminus, ją pralenkė ketverta arklių važiuojąs dvarininkas Chanovas, tas pats, kuris pernai egzaminavo pas ją mokykloje. Jis ją pažino ir pasveikino.

— Sveiki! — sušuko jis. — Į namus važiuojate?

Šis Chanovas, su nudevėtu ir padribusiu veidu, jau buvo gerokai senstelėjęs, bet vis dar buvo gražus ir patiko moterims. Jis gyveno vienas savo didelėj sodyboj, niekur netarnavo, ir apie jį pasakodavo, jog jo namuose jis nieko nedirba, tik vaikšto iš kampo į kampą, švilpiniuoja arba ločia su savo senu tarnu šachmatus. Kalbėjo apie jį taip pat, kad jis daug geria. Ir ištikrųjų, pernai per egzaminus net popieriai, kuriuos jis atvežė, atsidavė kvepalais ir vynu. Tada jis buvo apsivilkęs visiškai naujais rūbais ir Marijai Vasiljevnai labai patiko; sėdėdama šalia jo, ji vis mišo. Ji buvo pripratus matyti egzaminatorius visada šaltus, samprotaujančius, o šis neatsiminė nė vienos maldos, nežinojo ką klausinėti ir buvo nepaprastai mandagus, švelnus ir statė vien penktukus.

— O aš važiuoju pas Bakvistą, — tarė jis, kreipdamasis į Mariją Vasiljevną, — bet sako, kad jo nėra namie?

Iš vieškelio pasuko į kelelį: Chanovas priešaky, Simonas iš paskos. Ketvertas arklių ėjo žingsniu, sunkiai traukdami iš purvinės didelius ratus. Simonas krypčiojosi išsukdamas iš kelio, čia įvažiuodamas į kalnelį, čia vėl į purvą, dažnai iššokdamas iš ratų ir padėdamas arkliui traukti. Marija Vasiljevna vis galvojo apie mokyklą, apie tai, koks bus per egzaminus uždavinys — sunkus ar lengvas. Ji pyko ant valsčiaus valdybos, kurion nuėjus ji vakar nieko nesurado. Kokia netvarka! Štai, jau dveji metai, kaip ji vis prašo, kad atleistų sargą, kuris nieko nedirba, storžieviškai jai atsakinėja, muša mokinius, bet jos niekas neklauso. Pirmininką sunku sutikti valdyboj, o jei kada ir pasiseka sutikti, tai jis su ašaromis akyse sako neturįs laiko; inspektorius kartą per trejus metus aplanko mokyklą ir nieko nesupranta, nes anksčiau buvo akcizo valdininkas, o inspektoriaus vietą gavo tik per protekciją; mokyklos taryba renkasi labai retai ir nezinia kur; mokyklos globėjas — mažo mokslo kaimietis, odų išdirbimo įmonės savininkas, kvailas, storžievis ir draugauja su sargu — ir dievas žino į ką reikia kreiptis su skundais ir prašymais . . .

"Jis ištikrųjų gražus," pagalvojo ji, pažvelgus į Chanovą.

O kelias vis blogesnis ir blogesnis . . . Įvažiavo į mišką. Čia jau ir pasukti nėra kur. Pravėžos gilios ir iš jų pylasi vanduo, o kabančios šakos muša per veidą.

— Koks kelias? — paklausė Chanovas ir nusijuokė.

Mokytoja žiūrėjo į jį ir negalėjo suprasti: kodėl šitas keistuolis čia gyvena? Ką gali duoti jam šioj skylėj, šiame purve, nuoboduly — jo pinigai, įdomi išvaizda, švelnus išauklėjimas? Jis negauna iš gyvenimo jokių ir štai taip pat, kaip Simonas, važiuoja žingsniais šlykščiausiu keliu ir kenčia tuos pačius nepatogumus. Kodėl gyventi čia, jei galima gyventi Petrapily, užsieny? Ir, rodos, ką reikštų šitam turtuoliui padaryti iš šio blogo kelio gerą, kad nereikėtų kankintis ir matyti vežiko ir Simono veiduose nusimininą; bet jis tik juokiasi, jam, tur būt, vis viena ir geresnio gyvenimo jam nereikia. Jis geras, švelnus, bet naivus ir nesupranta šio grubaus gyvenimo, kaip nežinojo per egzaminus maldų. Mokyklai jis aukoja tik geografinius gaublius ir nuoširdžiai laiko save naudingu žmogum, žymiu liaudies švietimo veikėju. O kam čia reikalingi tie jo gaubliai!

— Laikykis, Vasiljevna! — susunka Simonas.

Vežimas staiga smarkiai palinksta į šoną, rodos, tuoj apvirs; Marijai Vasiljevnai ant kojų užvirsta kažkas sunkaus — tai jos pirkiniai. Tenka keltis į slidžią, molėtą kalvelę, nuo kurios čiurkšlėmis pilasi į griovį vanduo, išgrauždamas visą kelią — kaip čia išvažiuoti! Arkliai kriokia. Chanovas iššoka iš vežimo ir eina kelio pakraščiu, įsisupęs į savo ilgą apsiaustą. Jam šilta.

— Koks šelias? — sako jis vėl ir juokiasi.

— Kas gi jum liepia šitokiu keliu važinėti! — bumbtelėjo rūsčiai Simonas. — Sėdėtumėt geriau namie.

— Namie, seni, nuobodu. Aš nemėgstu namie sėdėti.

Šalia senojo Simono jis atrodo jaunas ir lieknas, bet jo eisenoje jau pastebima kažkas, rodantis, kad jis jau senstelėjęs, silpnas ir užnuodytas žmogus, kurio nebetolimas galas. Ir nuo jo tarsi visas miškas pakvimpa vynu. Marijai Vasiljevnai pasidaro baisu ir gaila šio žmogaus, kuris nežino dėl ko turi žūti. Ir jai į galvą ateina mintis, jog jei ji būtų jo žmona ar sesuo, ji visą savo gyvenimą paaukotų jo išgelbėjimui. Būti žmona? Tačiau gyvenimas taip sutvarkytas, kad štai jis gyvena vienas didelėje sodyboje, o ji — viena tolimame kaime, ir mintis, kad jie galėtų būti artimi ir lygūs, atrodo kažin koki keista ir kvaila. Ir apskritai, gyvenimas ir žmonių santykiai yra susikėlę taip keistai, jog pagalvojus apie tai pasidaro klaiku ir širdis susispaudžia.

— Žinoma, — galvoja ji. — Kodėl grožį, lipšnumą ir liūdnas, mielas akis dievas duoda silpniem, nelaimingiem ir nenaudingiem žmonėm, ir kodėl jie taip patinka.

— Mum čia reikia sukti dešinėn, — tarė Chanovas, sėsdamasis į vežimą. — Likite sveiki! Viso geriausio!

Ir vėl ji galvojo apie savo mokinius, apie egzaminus, apie sargą, apie mokyklos tarybą; o kai vėjas atnešdavo besitolinančių ratų girgždėsį, tos mintys painiojosi su kitom. Norėjosi galvoti apie gražias akis, apie meilę ir apie laimę, kurios niekados nebus . . .

Būti žmona? Rytą šalta, nėra kam pakurti krosnies, sargas kažkur išėjęs; mokiniai jau brėkštant atėjo, primynė sniego ir purvo, triukšmauja; viskas taip nepatogu, nejauku. Jos butas iš vieno kambario, čia pat ir virtuvė. Po pamokų kasdieną skauda galva, po pietų spaudžia po krūtine.

(Bus daugiau)

Pranešimai

Toronto, Ont.

Svarbus Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. D. pirmos kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, **gegužės 19 d., 1.30 val. po pietų, 6 Denison Ave.**

Susirinkimas šaukiamas anksčiau, nes yra daug svarbių reikalų aptarti namo pirkimo reikalu.

Todel kviečiu visus laiku atvykti, kad visi girdėtumėt komisijos raportą apie nupirkimą svetainės. O kurie pasižadėjot ar manote tam reikalui paaukoti, prašomi tą auką šiame susirinkime priduoti, nes pinigai jau yra labai reikalingi.

Narių žiniai, čia paduodu kuopos daktaro adresą: Dr. Lowrie, Tel. KEnwood 1120, 6 Humewood Drive.

J. Kevėža
Kuopos Sekretorius

Montrealiečiai Atvyksta Šeštadienio Ryte

Šiuo pranešame visiems torontiečiams, kad Montrealo Jaunimo choras ir kiti svečiai montrealiečiai į Torontą atvyksta šeštadienio ryte, apie 8 valandą. Kurie norėsite juos pasitikti galėsite sueiti stotyje, arba 6 Denison Ave., nes iš stoties visi čia atvyks.

Komisija

Montreal, Que.

Paskutinė Vakarienė

Sekmadienį, gegužės 19 d., Pointsaintiečių salėje, 01234 Charlevoix St., LLD 137 kuopa ruošia paskutinę šį sezoną vakarienę.

Visus Point St. Charles ir apylinkės lietuvius kviečiame atsilankyti. Mes laukiame svečių ir iš Frontenac "miesto," taipgi Montrealo vidurmiesčio. Visus ruošiamės draugiškiausiai priimti ir pavaišinti. Apart vaišių bus gera proga ir pasišokti.

Visus ir visas kviečiame atsilankyti.

Pradžia 5.30 val. vak.

Rengėjai

Pirmu Syk Montrealo Lietuvių Scenoje

LIETUVIŠKAS KRATINYS
(Lithuanian Minstrel Show)
Sekmadienį, Geg. 19-tą, 1940

Motinos Dienai paminėti Šv. Kazimiero parapijos choras stato pirmu syk Montrealo lietuvių scenoj regimą Lietuvišką Kratinį, arba Minstrel Show. Programoje dalyvauja mylimi komikai-dainininkai: V. Kajackas, F. Brazauskas, V. Bubelis ir K. Mališauskas. Be to programoje dar: Vyrų Choras, Pupų Dėdė su orkestru, keturi iš pupų išvaryti Pilypai Šalaputriai ir Čigonės Atsilankymas. Muzikelę dalį veda varg. Žižiunas.

Visi Montrealo lietuviai prašomi ateiti šį sekmadienį, gegužės 19, į parapijos salę ir pamatyti ko dar niekas nematėte. Programą perduos radio stotis JUOKIS.

Įžanga 25 c.

Pelnas skiriamas vaikučių vasarinei stovyklai.

Choro Draugas

IŠDAVIKIŠKA OŽKA

Mieste East St. Louis, Ill., gyvulių skerdykloj laikoma lavinta ožka, vadinama "Judošium." Jinai jau pražudė ne mažiau kaip du milijonu avių.

Kai skerdyklos savininkai sumano paskersti tam tikrą kiekį avių, jie paleidžia į avių gardą tą "mokytą" ožką. Jinai išėjus sublioviauja ir pati pirmutinė eina į skerdyklą, o paskui ją seka avys. Bet praėjus pro vartus, už kurių randasi skerdykla, jinai pasisuka į šoną ir pro tam tyčia įtaisytas duris išeina laukan, o jos vedamos avys nužygiuoja tiesiog į "budelio" nagus.

Jau Antra Savaitė Stiklo Darbininkai Kovos Lauke

Apie 400 Darbininkų Garbingai Laikosi Streike

MONTREAL. — Gegužės 5 dieną, vakariniam Montrealo priemiestyje, arba tikriau, atskirame Ville St. Pierre miestelyje, šio miestelio didžiausios dirbtuvės, Consumer Glass kompanijos darbininkai, vadovaujami Canadian Brotherhood Glass Workers unijos organizuotai pareikalavo didesnių algų ir unijinių teisių, o kompanijai atsisakius išpildyti jų reikalavimus, apie 400 toje dirbtuvėje dirbusių darbininkų vieningai išėjo į streiką.

Prie šios kovos Consumer Glass kompanijos darbininkai ilgai, slaptai ir stropiai organizavosi. Keli desėtkai darbininkų už slaptą unijinį veikimą buvo paleisti iš darbo, teko ekonominiai nukentėti, bet tos bosų reakcinės atakos ir įvairiausi grąsinimai nesulaikė darbininkų nuo ruošimosi prie kovos už savo teises. Be to, Consumer Glass kompanijos darbininkų nežmoniškas išnaudojimas, nepaprastai mažos algos, ilgos ir nereguliarios darbo valandos, skubinimo sistema ir bosų žiaurumai — beteisystė, o tuo tarpu kompanijos krovimasis milijoninių pelnų, dar labiau paskatino darbininkus stoti į kovą, ką gegužės 5 d. pradėjo ir jau antra savaitė garbingai tęsia.

Iš pirmos streiko dienos apie 95 nuošimčiai toje dirbtuvėje dirbusių darbininkų išėjo į streiką. Streikas suparalyžiavo dirbtuvės operavimą. Sekančias streiko dienas dar ir likusių darbininkų dalis prisidėjo prie streikierių. Tuomet bosai pradėjo įvairiausiais būdais įsivežti skebų. Streikieriai skebų įsivežimą sulaikė, o bandančius būti skebais-judošiais atatinkamai perspėjo, vienus žodžiais, o kitus ir jėga. Ville St. Pierre miestelio policija netrukdė skebų sulaikymo, kas streikieriams davė galimybę padaryti tinkamą streikui pradžią. Kompanijos viršininkai, matydami, kad streikieriai nė nemano leisti su skebais paleisti darban dirbtuvę, pasišaukė kelis desėtkus provincialės policijos, kad ji padėtų praleisti skebus į dirbtuvę.

Pribuvusi provincialė policija pradėjo labai drąsiai veikti. Ji ėmėsi ne tik skebus apsaugoti nuo streikierių "vaišių," bet visaip varžyti streikierius, kad jie negalėtų savo uždavinius atlikti ir net kaip kuriais atsitikimais pagrąsino terorizavimu kovojančių darbininkų. Bet šiame atsitikime streikieriams į talką pribuvo Ville St. Pierre miestelio majoras Dr. C. H. Kirkland, kuris kartu yra ir Kvebeko provincijos seimelio atstovas nuo šio distrikto, taipgi Consumer Glass kompanijos darbininkų daktaras; jis atvykęs gražiai provincialei policijai pastebėjo, kad ji būtų savo pareigose — saugotų kompanijos turtą, o netrukdytų streikieriams kovojantiems už savo reikalus. Provincialė policija buvo priversta susilaikyti nuo savo užsimotų žygių prieš streikierius.

Streikieriai pikietuoja dirbtuvę per ištisas dienas ir naktis. Ant kelių bei takų vedančių į dirbtuvę, pro kuriuos galėtų įsiveržti skebai, streikieriai pasistatė palapines ir nuolatos jose palaiko streikierių pikietininkų sargybas. Bendrai per ištisas dienas ir naktis Consumer Glass kompanijos dirbtuvė yra streikierių ir policijos apsupta, tartum, kaip kokia senovės pilis, ar nepaprasta karinė tvirtovė, iš kurios viešpačių ir gyventojų apsupusieji reikalauja pasiduoti. Čia aptariama tvirtovė, Consumer Glass kompanijos dirbtuvė, nėra visai tuščia. Joje yra keletas bosų, darbo užveizdų (formanų), raštinės darbininkų-ių ir vienas kitas skebas-judošius, kurie susitarę ar bosų įsakymą pildydami bando laužyti streiką. Tokių tvirtovės gyventojų, sulyg streikierių apskaičiavimu, daugiausia ten gali būti keli desėtkai. Jie jau antra savaitė kaip nebeišeina iš tos tvirtovės-dirbtuvės. Ko toliau, tuo kritiškesnė jų padėtis. Jie gerai žino, kad juos laukia kerštas, kerštas už kenkimą ir, tiesiog, žudymą kovojančių už savo teises darbininkų, bei už gelbėjimą išnaudotojų-bosų. Streikierių pasipiktinimas prieš skebus kasdien didėja.

Per pirmąją streiko savaitę tiems tvirtovės gyventojams prisiėjo paštu siųsti maisto ir šiek tiek skebiškai išmaugeliavo, bet spėjama, kad gali ir maisto trūkumai pastūmėti juos prie pasidavimo. O kad pasididžiuoti, kad dar jiems netrūksta maisto, tai dirbtuvės raštinėj lange išstatė kažin kokio nudažyto skysčio butelius, kuriais neva pavaizduoja, kad dar jie turi šokoladinio gėrimo. Streikieriai sako, kad tas skystis nė streikierių nė skebų "nežavi." Jis streikierius neapgaus, o skebus nepamaitins.

Pradedant antrą streiko savaitę teko būti kartu su pikietuojančiais streikieriais. Nežiūrint, kad streikuojanti darbininkai sunkaus gyvenimo išvarginti, liesi, veidai išbalę, bet jų veiduose galima aiškiai matyti pasiryžimas, energingumas ir veiklumas už streiko laimėjimą. Pasyvumo arba abejonių nė žymės nėra. Visi kaip vienas už streiką ligi jo laimėjimo.

Lietuviai ir Stiklo Darbininkų Streikas

Kaip daugelyj kitų streikų lietuviai garbingai laikėsi kovos lauke, taip ir šiame streike neatsilicka. Nors Consumer Glass kompanijos dirbtuvėj tik keli lietuviai dirbo, bet streiko eigoje jie figuruoja, kaip didelį skaičių darbininkų sudaranti tauta. Jų vienas dar prieš streiką neteko darbo už unijinį veikimą, o kiti dirbusieji ligi streiko paskelbimo dabar garbingai dalyvauja kovojančių darbininkų eilėse. Jie po keliolika valandų į parą išbūna prie dirbtuvės su pikietuojančiais streikieriais ir aktyviai dalyvauja pikieto linijose.

Tarp streikuojančių stiklo darbininkų lietuvių vardas labai populiarus, ne vien, kad ten dirbusieji lietuviai aktyviai dalyvauja streike, bet ir todėl, kad lietuvių organizacijos juos moraliai ir ekonominiai remia.

M. L. Sūnų ir Dukterų P. Draugija ir jos nariai kovojančius stiklo darbininkus parėmė su $23.65.

Francūzai darbininkai, kurie sudaro didelę didžiumą streikierių irgi labai gerai laikosi streike. Kiek kebliau su jais, kad dauguma jų su didelėmis šeimomis ir labai sunkiai ekonominiai išsiversdavo, kas streike laikytis yra labai sunku, bet ir jie pasiryžę sunkumus nugalėti ligi streiko laimėjimo.

Už Streiką Ligi Laimėjimo

Consumers Glass kompanijos darbininkai garbingai laikosi streike ir pasiryžę jį tęsti ligi laimėjimo. Canadian Brotherhood of Glass Workers unija, kuri yra dalis The All Canadian Congress of Labor yra pasiryžus pralaužti ledus į Kvebeko provincijos stiklo darbininkus ir iškovoti jiems didesnes algas ir žmoniškesnes darbo sąlygas. Šis streikas skaitomas istoriniu streiku Kvebeko ir visos Kanados stiklo įmonių darbininkams. Jo laimėjimui koncentruojamos Kanados unijų organizacinės jėgos. Vietinio C.B. of G. W. unijos lokalo sekretorius T. Dubois per ištisas dienas ir naktis nepasitraukia iš streiko lauko. Jis ten pat pasistatęs palapinę ir gyvena.

Ville St. Pierre miestelio gyventojai rodo didelį nuoširdumą streikieriams. Miestelio majoras ir policija irgi streikierių pusėje. Apylinkių dirbtuvių darbininkai irgi simpatizuoja ir remia streikierius. Bendrai streiko laimėjimui perspektyvos geros. Vyriausia varomasi už unijos pripažinimą. Kompanija jau sutinkanti truputį pakelti algas, bet prieš unijos pripažinimą griežtai šūkauja. Streikieriai į tai atsako: "Mes daugiau nevergausime sunkiausiuose darbuose už 30 centų į valandą ir didžiausioje beteisystėje." Jų garbingas obalsis, bet dar garbingiau kovojama už jo laimėjimą. O kas kovoja, tai ir laimi. Taip bus ir su kovojančiais stiklo darbininkais.

K. K.

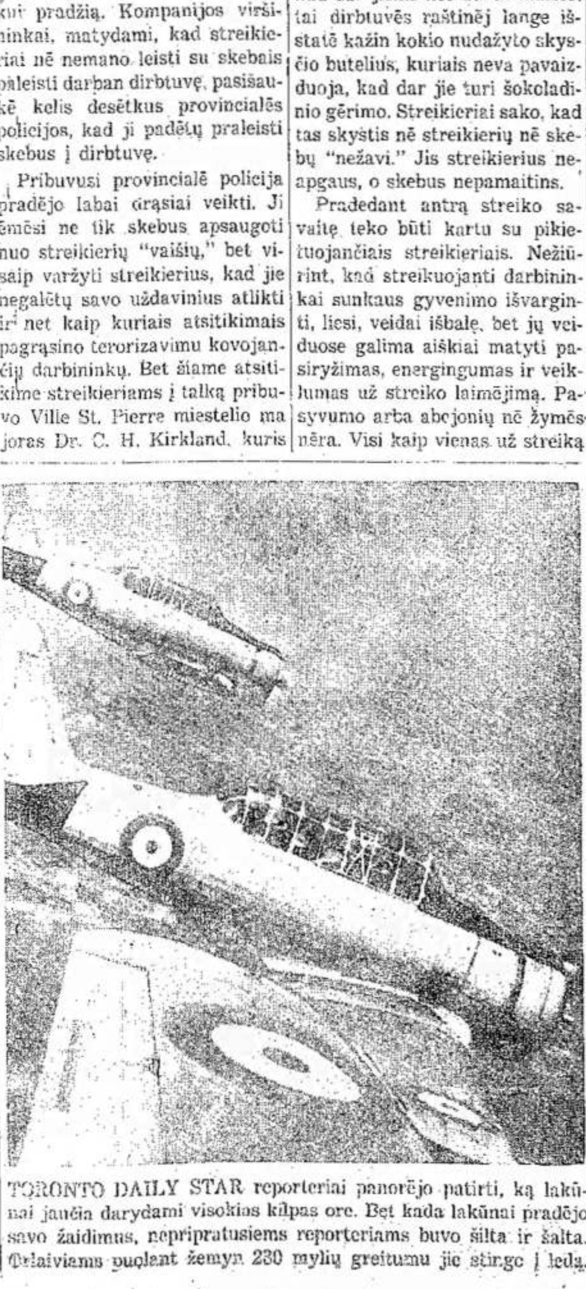

TORONTO DAILY STAR reporteriai panorėjo patirti, ką lakūnai jaučia darydami visokias kilpas ore. Bet kada lakūnai pradėjo savo žaidimus, nepripratusiems reporteriams buvo šilta ir šalta. Orlaiviams puolant žemyn 230 mylių greitumu jie stingo į ledą.

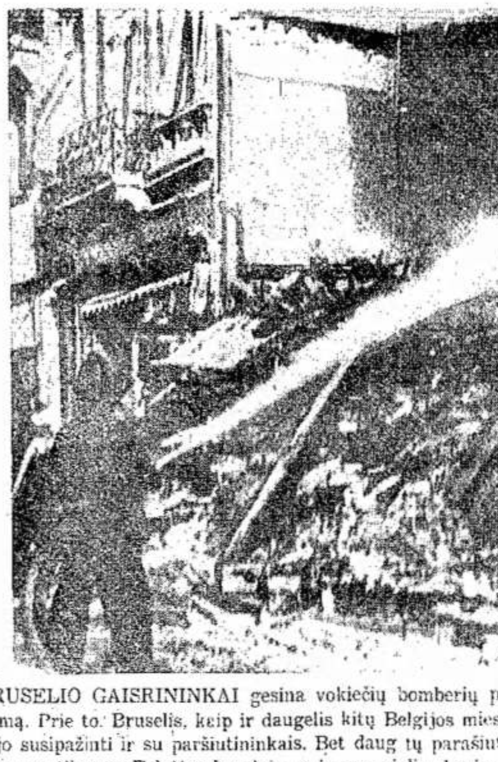

BRUSELIO GAISRININKAI gesina vokiečių bomberių padegtą namą. Prie to, Bruselis, kaip ir daugelis kitų Belgijos miestų, turėjo susipažinti ir su paršiutininkais. Bet daug tų parašiutininkų žuvo ne tik nuo Belgijos kareivių, o ir nuo civlių, kurie sugavę juos nulinčiavo.

Per Mažai Iš Kolonijų Korespondencijų

TORONTO. — Nors Liaudies Balsas visados pilnas naudingų ir įdomių raštų, mokslinių, pasaulinių žinių, sveikatos reikalais patarimų, bet vis tik, aš manau, kad laikraštis būtų dar įdomesnis, jeigu kiekviename jo numeryje būtų daugiau iš provincijų korespondencijų, negu jų yra dabar. Dabar nekuriuose numeriuose yra gražių ir įdomių korespondencijų, bet kituose jų nėra visai. Aš labai įdomaujuosi korespondencijomis ir toji laikraščio laida, kurioje yra daug korespondencijų, man labai patinka.

Todel aš čia noriu priminti visų kolonijų progresyviams draugams, kad jie pasistengtų daugiau rašyti iš savo kolonijų. Iš korespondencijų mes viską pamatom kas dedasi Kanadoje, visas gerąsias ir blogąsias puses, kaip, kur ir kokioje vietoje eina darbai, koks lietuvių veikimas ir kita. Aš nemanau, kad jau kolonijų draugai viską yra aprašę ir kad daugiau nebėra kas rašyti. Man rodos rašyti yra ko, tik reikia pasistengti tai padaryti — paimti plunksną ir įvykius, darbininkų padėtį, jų veikimą, gyvenimo sąlygas aprašyti.

Tas padarytų laikraštį dar įdomesniu ir vienos kolonijos draugai nebūdami kitoj kolonijoj, galėtų žinoti kas ten dedasi, kaip gyvena lietuviai.

Nuo korespondencijų rašymo neturėtų būti laisvos ir moterys. Tiesa jos turi savo puslapį, bet nesusidarytų blogumo, jeigu jos parašytų dažniau, o ne tik į moterų skyrių. Kuo daugiau priduotų savo raštų, tuo būtų geriau.

Man atrodo, kad tam laiko turi visos. Keletą valandų korespondencijų parašymui galėtų pašvęsti kiekvienas galintis plunksną vartoti ir tą turėtų padaryti, nes toks didelis laikraštis, kaip Liaudies Balsas, be korespondentų apsieiti negali.

Man vis prisimena tie draugai, kurie savo gyvenime buvo pasiaukavę visuomenės reikalams ir kiek jie daug dirbdavo. Paimkim pavyzdžiui, kad ir draugą Karolį Poželą. Jis visuomenės labui pašventė visą savo gyvenimą, savo gyvybę. Dirbo negailėdamas nei energijos, nei sveikatos, bet kada fašistinių budelių buvo pastatytas prie mirties stulpo, jis neužmiršo pasakyti darbo liaudžiai, kad jis dar nepakankamai dirbo, kad jam dabar gaila sugaišto laiko.

Mes visi turėtume iš tokių visuomenei atsidavusių žmonių imti pavyzdį ir veikti daugiau, negu veikiam, rašyti daugiau, negu rašom į savo laikraštį — Liaudies Balsą.

J. P. Anykštėnas

JEI NORI ŽINOTI KAS DEDASI PASAULY, SKAITYK LIAUDIES BALSĄ

Nužudė Išradėją

Pereitos savaitės pradžioje, Westfield, Mass., miestelyje, savo namuose nežinomo asmens šūviais liko nužudytas profesorius Lewis B. Allyn. Profesorius Allyn yra pasižymėjęs kaipo išradėjas maisto produktų konservavime. Toje srityje jis yra padaręs didelių atsiekimų ir išaiškinęs, kaip galima ilgai išlaikyti maistą, kad jis nenustotų savo vertės.

Paskutinėmis dienomis, prieš nužudymą, profesorius išrado naują būdą maistui konservuoti, daug praktiškesnį, negu lig šiol naudojamą. Kaip tik žinia apie tą išradimą praplito, profesorius tuojau pasijuto nesaugioj padėty. Jis dar gyvas būdamas pasakojo, kad jam nežinomi asmenys reikalavo, kad jis parduotų to naujo išradimo formulę, o kada jis tą padaryti atsisakė, tai jie jam grumodami mirtimi išėjo. Už kelių dienų grumojimas ir buvo įvykdytas.

Yra kalbama, kad tie asmenys, reikalavę formulės, esą svetimos valstybės agentai, bet šis klausimas dar nėra galutinai aiškus, nes užmušėjai dar nesurasti.

Gerai Veikia Tabako Augintojai

DELHI, Ont. — Sūnų ir Dukterų Draugijos 6 kuopos narių mėnesiniame susirinkime, įvykusiame gegužės 5 d., buvo nutarta iš anksto pradėti ruoštis ir įsigyti platformą šokiams, rengiant vasarą piknikus, kad žmonės susirinkę į piknikus galėtų smagiai pasišokti.

Be to dar buvo įneštas sumanymas užkviesti iš Toronto Bangos chorą, kad šis vasarai baigiantis atvyktų į mūsų apylinkę su savo koncertine programa. Sumanymas rado didelio pritarimo, bet del laiko stokos liko galutinam sprendimui paliktas kitam susirinkimui, nes šiame susirinkime svarstant kitus draugijos reikalus susirinkimas ir taip labai užsitęsė.

Aš tikiu, kad delhajiečiai tą dalyką neužmirš ir sekančiame kuopos susirinkime padarys teigiamą tarimą. Todel lai torontiečiai Bangos choro nariai tą turi mintyje ir lai sparčiai lavinasi, nes kai gaus savo kaimynų užkvietimą, kad turėtų su kuo pasirodyti.

Susirinkimui baigiantis, buvusis protokolų sekretorius P. Peskarskis paprašė, kad jo vieton kuopa išrinktų kitą sekretorių, nes jis turi išvykti ir savo pareigų toliau eiti nebegalės. Po pasitarimo į protokolų sekretorius liko išrinktas drg. G. Strolis ir pradėjo eiti sekretoriaus pareigas. Todel nuo dabar visus kuopos narius prašau kreiptis pas naują sekretorių sekančiu adresu: **G. Stralis, R. R. 1, Eden, Ont.**

Kuop. Sekretorius

AR ŽINAI KAD?

Kada arbata buvo pradėta vartoti ir pirmą sykį pasiekė Angliją, tai vietoj sunkos, buvo valgomi išvirti arbatos lapeliai.

* * * *

Norvegijoje, Hammerfest apylinkėje, vasaros laiku, kada saulė šviečia dieną ir naktį, tai galima paprasti akimi matyti kaip auga žolė.

* * * *

Jungtinėse Valstijose 1917 metais per vienus metus priaugo 18,000 naujų milijonierių, 69 Wall stryto korporacijos padarė 300 nuošimčius pelno.

* * * *

Praeito karo laiku Jungtinėse Valstijose maistas ir kiti pragyvenimo reikmenys pakilo nuo 50 iki 100 nuošimčių.

* * * *

Sovietų Sąjungoje sukonstruktuota nauja šešių eilių mašina bulvėms sodinti. Per aštuonias valandas tokia mašina galime apsodinti bulvėmis dešimt hektarų plotą.

Tel.: LA. 4441

Daktaras H. Rosenfeld'as

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas

KALBA LIETUVIŠKAI

Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo

4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947
Advokatas

J. M. Rosenfeldas

Kalba Lietuviškai

Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, margičius ir kt.

28 St. James St. E. Kamb. 26
MONTREAL, QUE.

Tel. CRescent 4331

DR. DORA GORDON

DANTŲ GYDYTOJA

Kalba Lietuviškai

Valandos: 10—12 val. ryto, 2—6 val. p.p. ir 7—9 val. vak.

5136 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Tel.: HA. 8477

Dr. J. O. Villeneuve

Venerinių Ligų Specialistas

Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 St. Denis St., Montreal
Netoli Dorchester St.

Tel.: DO. 1000
DO. 2500

Valandos: 4 — 5 po piet ir sulig susitarimo

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas.
Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays).
Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.

201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTERAL, QUE.

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English Section mark "English Section"

WE'RE ON OUR WAY!

MONTREAL. —

At last the Jaunimo Choir is on its way to Toronto. And don't think it was as easy as all that. In fact we had a very hard time persuading the elders that we should go. By the time we made up *their* minds, we were all exhausted. I can hardly wait to see Toronto, especially the jitter-bugs I've heard so much about. They are trying to tell me that you're as good as Montreal, yah, yah, (I don't believe), but I — kinda — like the Tango. I am (patiently) waiting to meet the youth of Toronto. I even missed a *dance* last Saturday preparing for the journey. Cant. Wait.

— *Dunamis*

If everybody's as anxious and especially about singing we're in for a wonderful treat. What say? — Ed.

DELICATE TOPICS

TORONTO.—

It is rumoured that Charles, the "Baker", has kept company with "one belle dame" from Montreal last Wednesday.

What happened last Saturday about midnight, Hilda? It was, really a wonder and a pleasant shock to hear that you left the company of your beloved sister for that of a fair-haired [illegible].

Our international [illegible] for [illegible] she's seems to have had an accident with a very [illegible] beau. It felt it was like the irresistible force meeting the immovable mass.

I wonder if [illegible] will lose a [illegible] Saturday so she'll be ready for those handsome boys from Montreal.

ADDED: — Boys of Montreal — there seems to be only one little girl free and should I say, waiting for one of you. She's a "small" blonde swimmer with a wonderful and I do mean wonderful, [illegible] — so the best of luck to one of you.

Who's the most attractive boy in Toronto? To know the answer to that be at the concert put on by Montreal Saturday as he will be there with very distinguishing marks that will tell you who he is and why he is the most attractive.

By Don't Blame Me.

YOUTHFUL D. DURBIN TO SING OPERA

New York, N.Y., — Of widespread interest to New York musical and theatrical circles recently was the dispatch from Hollywood that Deanna Durbin, eighteen year old screen actress, has added new laurels to her career by signing a contract with the Metropolitan Opera company here to make her New York debut during the 1941-42 season.

According to Andres de Segurola, former basso of the world-famous musical institution and now vocal coach to the Winnipeg girl, Miss Durbin will acquire 10 or more roles under his coaching and will make a preliminary bow to grand opera by way of Los Angeles and San Francisco before joining the ranks of Grace Moore and Lily Pons.

Are You?

Are you the cripple on crutches pushing a cart that squawks past my window early in the morning,

Are you a park-bench sleeper with more than six months experience,

Or are you the picker of cigarette butts with one foot on and one off the sidewalk patrolling daily in the down-town area.

Are you coughing up your guts slowly, do you feel like killing for a sandwich and a cup of java, do you get sick of fifteen-cent beds with the bugs on your skin all night?

If you are

We have just the thing you want, we are the ones who can make new men out of you:

Apply for full particulars at your nearest funeral parlor. — C. T.

ARBOR VITAE

The Butterfly

Out toward the sunbeams a butterfly sped.
Her wings were silver, burnished with red
And sprinkled with stardust was the top of her head.
Deepset were jewels of luminous glow,
Two glittering emeralds — twin fires of green,
The iris suffused with a faint golden sheen.

She opened her eyes wide, impatient with glee —
Sweet laughter of spring, wild turbulent sea
The flight of the South wind, the blossom filled tree
The smile of the sun-god, the rampant green wood.
A limitless void — a kingdom of clay,
These were her toys, hers to survey.

A breeze rustled by — soft whisper ensued;
The brook murmured a song — then was subdued.
Summer stole on with a slow teasing step;
With a low mocking laugh and a careless grace.
She filled with delight the butterfly's chase
Who eagerly sped, not pausing to rest.
Unending, tireless was her quest.

* * *

Thus deep she quaffed life's dew [illegible].

* * *

Twilight descended,
With muted sound and sad majestic [illegible]
And tuned night's solemn music and mingled it with
And lo at dawn! — the sun ascending, [illegible]
To breathless day her magic heeding,
Heard the sob of the wind in the trees,
Caught the radiance of glittering tears
And . . . 'neath a withered wild blossom lay by the
A tiny green sparkle . . . a bit of cerise . . . [illegible] . . .
Some stardust, blown silver . . . . . .

No more is the goddess who filled life with glee,
Her quest has been ended — her spirit is free!

Montreal.

Written by J. Klevas *Translated by Arbor Vitae*

CHINATOWN

I walked with leisurely steps through Montreal's Chinatown. Store windows, emblazoned with Chinese letters met my gaze everywhere. The atmosphere was so thoroughly Chinese that Montreal seemed to lie somewhere far behind and this was the land of the Rising Sun.

The ancient culture and civilization of China flashed across my mind — pictures of their secluded empire, walled in by the zealous orientals in their desire to separate East and West. To this day traces of their ancient civilization remain; small wooden structures and huge Temples of worship, guarding their age-old secrets in the eternal sleep of death, — secrets of Gems and riches, buried loot — of gods and goddesses. — Myriads of enchanting legends and entrancing myths. — Phantoms of ancient China drifting in even file. — Bridges built in zig-zag form. — The scent of incense rising in the night air. Strange customs — these.

Deep in thought I roamed the streets searching for that archaic China in Montreal. Curiosity led me into one of the Chinese restaurants to perhaps discover something more of that vague, dim land. My courage was slight. Somehow I remembered reading that a smile would win over a Chinaman as nothing else could. With a wide grin I made my way towards a young Chinese fellow. One word led to another and we were soon deep in conversation about the land of the Rising Sun. The youth spoke with a faint accent, characteristic of the Chinese.

"Of course the China of to-day resembles but slightly that of yesterday. Even to this day the petty dissensions of our mandarins and mikados has kept us from completely adopting the cultures of the West. Should we succeed however, to stem the tide of Japanese invasion, there is hope for a brighter future at the hand of the enlightened Youth of China.

"When did the Japanese first acquaint themselves with your race?" I asked.

"That is hard to say . . . perhaps 500 AD. The emperor of Japan sent an ambassador to China with the following mandate: 'The Emperor of the Rising Sun sends greetings to the Emperor of the Setting Sun'."

I knew I had met a man of no small intellect, and I hastened to question further.

"Tell me more of China's ancient civilization. You are affiliated with the Japanese race yet there is constant warfare between you. Can you tell me why? — are there no legends? — rumours?"

He smiled and after a brief silence continued.

Historians say the Chinese called Japan the 'Isle of Human Apes'. This saying arises from a legend which marks a difference between China and Japan. 300 BC Emperor Sih-Huang-Ti launched a ship of stalwart youths in search of the elixir of youth for their maidens, which was to be found in the land of the Rising Sun. They never came back. They became domesticized with the apes of that island, which now harbors the Japanese race," he finished with a smile.

"Of course I don't believe it," he added.

"A strange legend," mused I. "Tell me yet one more thing. This opium drug . . . . is it grown in China?" I prodded, loath to let the boy go.

"Opium was an evil menace to the youth of China," he began in a low voice. "The mass of common people can hardly be blamed. It is true, the drug is [illegible] grown in China. On a smaller scale perhaps than hundreds of years ago but it still wreaks havoc in the land and brings ruin and disaster to thousands of people. According to an old saying, opium was first introduced to China by the Japanese. They taught the use of the drug, hoping to undermine their physical and intellectual strength and thus more easily enslave them."

"A sad fate," I agreed. "How are the Chinese of today connected with the drug?" I went on, eager to know whether it [illegible] but a fake rumour that [illegible] smoked today.

"The [illegible] youth of China [illegible] this evil. However there [illegible] those who foster these opium [illegible] which are well [illegible] place. Would you like [illegible] offered.

Would [illegible] in open-mouthed [illegible], never dreaming that I [illegible] with my [illegible].

We [illegible] through a narrow door which [illegible] the sign "Members Only". My friend murmured something to a Chinese who led us up a flight of [illegible] stairs. As I ascended [illegible] came to my nostrils. At the [illegible] I experienced its taste [illegible] sweet. A step more and we were [illegible].

The room [illegible] large and moderately high [illegible] was unsym[illegible]. Long benches were the [illegible] furniture. They were occupied by Chinese men inhaling the opium [illegible]. Through clouds of smoke I [illegible] all this. My heart stopped, then [illegible] furiously. Everywhere was [illegible] silence — not a sound, not a [illegible]. With eyes staring [illegible] inhaled this poisonous drug — [illegible], yellow faces devoid of feeling — oblivious of all. The surrounding atmosphere seemed to stifle me. There was a deafening roar in my ears and dark circles swam before my eye. I clutched my companions sleeve and in a few seconds found myself outside. We were both silent for a time.

"Thank you," I said, breaking the spell.

"Don't judge all China by this one example," he began in a quiet voice. "We have our own customs, our own social and cultural organizations. We too advance. These are but remnants of an old civilization that is dead and is fast fading away. The future may profit by the mistakes of the past."

Yes, I mused, retracing my steps homeward and leaving Chinatown behind me. Yet my thoughts lingered long over Chinamen with their strange perpetual smiles.

OH YEAH! THE ONE THAT GOT AWAY . . .

PERCH AND PIKE ABOUND IN FRENCHMAN'S BAY

The fishing season has opened again at Frenchman's Bay, popular summer resort on Lake Ontario near Dunbarton. Every Sunday from now until summer's end, canoes, rowboats and sailboats will crowd the bay. Several fine catches were made yesterday by expert fishermen but none tried harder than the trio shown here. They are Jim Yaneff, Irene Morris and Gertrude Morris, who didn't catch anything but had a lot of fun.

J. RACKAUSKO
Lietuviška Valgykla
HOLLYWOOD CAFFE
223 Ossington St., Toronto
(Prie Dundas St.)
Sviežios mėsos. Skanūs valgiai. Geras patarnavimas.
Maistas gaminamas pagal Kanados ir Amerikos skonį.

Tel. WA. 5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby.
Laidotuvės net $55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Tel. WA. 8824 — El. 5016
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agentai
Parduodame ir išrendavojame namus ir farmas. Iškolektuojame rendas. Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Pengelių lietuvių esame patarnavę.
183 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

MONTREALO JAUNIMO CHORAS ATVYKSTA TORONTAN!

JO
KONCERTAS
Atsibus
GEGUŽĖS (MAY) 18, 7 VAL. VAKARE

Programą pildys vien Jaunimo Choras ir jo mokytojas. Bus choro dainos, solo, duetai — vyrų ir moterų, kvartetai, klasiški šokiai, muzikos numeriai.

Po Koncertinės Programos
SEKS
ŠOKIAI
GRIEŽIANT GERAI-JOHN MARGELIO ORKESTRAI
Visi Būsite Patenkinti

NEPRALEISKITE PROGOS SUEITI MONTREALIEČIUS!

NESIVĖLINKITE! PROGRAMA PRASIDĖS 7-tą VALANDĄ PUNKTUALIAI

346 Spadina Ave.

RŪBŲ PADĖJIMAS VELTUI
Įžanga: Prie durų 40 c. Perkant iš anksto 35 c.